MAGYAR SZÁRNYAK

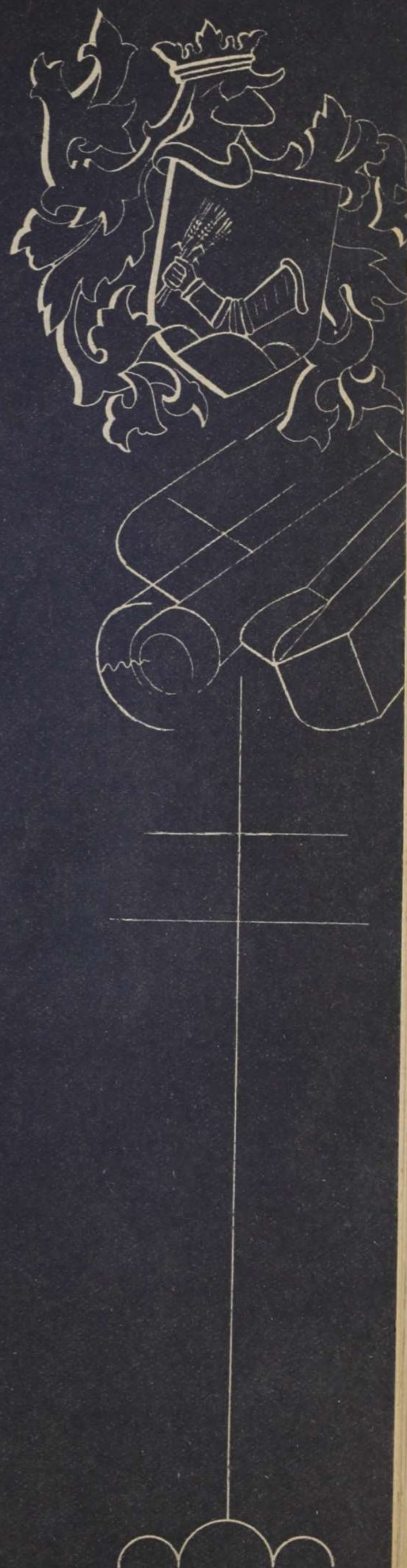
1942 SZEPTEMBER 1.

(V. ÉVF. 17. SZÁM)

1904
1942

MAGYAR SZÁRNYAK
REPÜLÉSÜGYI FOLYÓIRAT — RIVISTA AERONAUTICA
ZEITSCHRIFT FÜR ALLE GEBIETE DER LUFTFAHRT
SZERKESZTI: JÁNOSY ISTVÁN — V. ÉVFOLYAM 17. SZÁM — BUDAPEST, 1942 SZEPTEMBER 1

Emlékezés a repülő hősi halált halt vitéz nagybányai Horthy István Kormányzóhelyettes Urról

Legnagyobb nemzeti ünnepünkön, Szent István napján a Kormányzóhelyettes Úr repülő hősi haláláról érkezett rettenetes hírnek dermesztő hatása alatt élünk! Az értelem még nem tudta leküzdeni érzelmeink lázongását és a rettenetes valóságot még mindig nem tudjuk magunk előtt megjeleníteni. Úgy látjuk őt, ahogy néhány hónappal ezelőtt megjelent köztünk a harctérre indulása előtt.

Tudtuk, önként megy oda, ahol a háború a legveszedelmesebben tombol, hogy a határainkról elűzött ellenség üldözésében és megsemmisítésében résztvegyen. Aggódtunk érte, szerettük volna visszatartani, ismertük elszántságát. De tudtuk, hogy akaratát néha leküzdhetetlennek látszó akadályokkal szemben is sikeresen végrehajtja. Bele kellett törődnünk elhatározásába azzal a reménységgel, hogy repülőtudása, harcratermettsége, bátorsága, hidegvére a veszély pillanatában és az az adottsága, hogy minden rendkívüli helyzetben is azonnal feltalálja magát és gyorsan, céltudatosan cselekszik, a háború forgatagában is olyan fölényt jelent neki, hogy sikeresen vesz részt a legnagyobb ellenséggel, a bolsevizmussal szemben a végső harc megvívásában. Hiszen Európában a bolsevizmus elleni harcot atyja, a Főméltóságú Kormányzó Úr kezdte el 1919-ben.

Arra, hogy őt önként vállalt harci feladata során elveszíthetjük, be kell valljuk, nem gondoltunk. A törvényhozás akarata őt magas közjogi méltóságra emelte, hogy e nehéz időkben az államfői funkciók akadálytalan folyamatosságát minden eshetőségre biztositsa. Ezzel a törvényhozás az államfőre nehezülő országlási teendők könnyitésére is — az államfő szuverénitásának és jogkörének legkisebb érintése nélkül — első munkatársként a kormányzóhelyettes szerepét illesztette a magyar alkotmányba.

Vitéz nagybányai Horthy Istvánnak, amikor erre a magas közjogi méltóságra megválasztatott, az addig is felelősségteljes, nehéz posztokon végzett munkája révén mélyreható betekintése volt már a magyar élet valóságaiba. Igy a jóra és legjobbra irányuló törekvése, párosulva nemes szívvel és elfogulatlan tiszta itélettel, lehetővé tette, hogy magas tisztségének elfoglalása után rögtön, ne csupán a magas közjogi méltóság hordozója legyen, hanem a Főméltóságú Kormányzó Úr által reábízott feladatkörben teljes hatásfokkal cselekedhessék és irányíthasson. Úgy éreztük, hogy a magyar repülés teljes korszerű kifejlesztése és egységes szervezetbe foglalása szintúgy, a háború szem-

pontjából elsőrendű fontosságú iparágaknak, továbbá a magyar közlekedési hálózatnak tökéletes, korszerű kiépítése voltak azok az elsődleges problémák, amelyek megoldásához kiváló szakértelme és veleszületett képességei folytán rögtön alkotó kézzel nyúl hozzá.

Kormányzóhelyettessé választása után az aviatikában rögtön éreztük az ő alkotó irányítását. A repülést minden vonatkozásban közvetlen közelről, saját tapasztalataiból ismerte. A legénységi állományban mint önkéntes kezdte a repülést tanulni 1926-ban. A tisztiiskola, majd a gyakori katonai szolgálatai, az év minden szakában különböző gépeken végzett repülései, mérnöki képzettsége, az aviatika külföldi fejlődését is állandóan figyelemmel kísérő rendszeres elméleti és gyakorlati tanulmányai, a mozgósítások alkalmával teljesített ismételt hosszabb szolgálatai, a honvédelmi repülőszervezetünk és a repülőgépek honvédelmi célra felhasználásának kiváló szakértőjévé avatták.

A repülőgéptervezés és gyártás külföldi eredményeit nemcsak irodalmi vonatkozásaiban, de helyszínen végzett tanulmányai útján is ismerte.

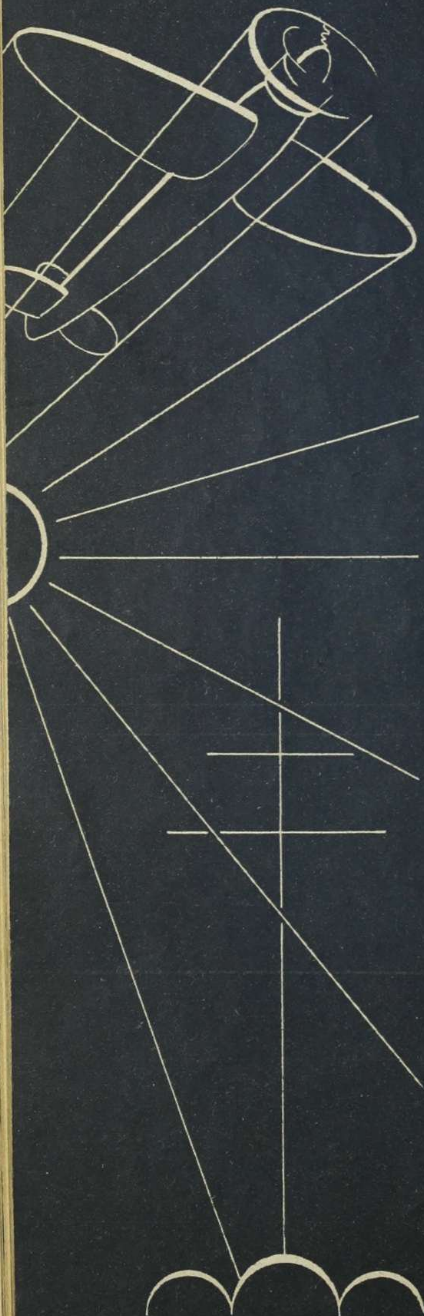
A magyar repülés ügyét a részletek teljes ismeretének birtokában, kiváló képességei segítségével nagy szintézisbe fogta össze. Cselekedetekkel is kiállott azon igazság mellett, hogy a repülés e g y s hogy ezen egységbe beletartozik a legifjabb vitorlázórepülőtől a legmagasabbrangú katonai repülőig, az egyszerű ipari munkástól és az első modelljét faragó kisfiútól a tervező és repülőgépépítő mérnökig, a modellezés szaktanítójától a repülési tudományok egyetemi tanáráig mindenki. Része annak a repülőgépet, vagy alkotórészeit készítő minden gyár éppen úgy, mint a vitorlázógépet építő kis egyesületi műhely. Magas közjogi állásában a szervezetileg még széttagolt repülés minden ágazatának szálai máris kezében futottak össze és így az ő személyén keresztül mindegyre jobban ténnyé vált az, hogy a repülés: e g y ! Ennek a nagy területre kiterjedő munkásságának nyomán máris eredmények fakadtak, ezeknek részletes méltatását most mégis mellőznöm kell, mert túlmenne ennek a beszédnek keretén.

A történelmi idők, amelyek a nemzetet a legmagasabb felkészültség állapotára kötelezik, a szükséges tennivalók lelkiismeretes mérlegelése, a hiányosságok józan felismerése esetén kérlelhetetlenül kötelességünkké teszik, hogy a trianoni átok szülte húszéves tespedés után igyekezzünk a nélkülözhetetlen honvédelmi erőt jelentő repülésünket a korszerűség legmagasabb fokára fejleszteni. Vitéz nagybányai Horthy István immár sok évet küzdött ezért. Természetes tehát, hogy a kormányzóhelyettesi méltóságba nemcsak kiforrott, kész meglátásokat és célkitűzéseket hozott magával, de tetterejét és lendületét is, hogy elgondolásait valósággá tegye.

Amikor a magyar honvédseregek Hadurunktól parancsot kaptak, hogy fejlődjenek fel a közös európai front első vonalába, kormányzóhelyettesünk önként jelentkezett katonai szolgálatra.

Meg is okolta, nem azért teszi ezt, hogy személyes bátorságának, repülőtudásának adja bizonyítékát. Ő is tudta, hogy neki erre nincsen szüksége, mert hiszen ezen qualitásait nemcsak repülőbajtársai ismerték, de bombayi repülése, amelyet ismeretlen tájakon, tengerek és sivatagok felett egyedül, kicsi sportgépén, óramű-pontossággal oldott meg, a repülésben világhírnevet szerzett neki. Bevonulásának célját abban jelölte meg, hogy mint kormányzóhelyettes kötelességének ismeri, hogy a harctéren küzdő hozzátartozóikért aggódó sok magyar szülő, feleség és gyermek lelkierejének, bizodalmának fenntartására és fokozására ő is ott legyen a harcolók első sorában! Másik főcéljaként említette, hogy közvetlen tapasztalatból a harcmezőn állapíthassa meg, mi mindent kell tenni, hogy honvédeink a további küzdelmekre a legtökéletesebben felszerelve legyenek. Azután meg saját példázatával is elöl akart járni a kötelességteljesítésben és az áldozatban.

Sokan aggódtunk érte ebben az országban. Próbáltunk utalni arra, hogy mennyi feladat vár rá itthon is, de végül indokai előtt meg kellett hajolni.

Jellemének a született katonára valló vonása volt, amikor elhatározását még azzal is motiválta, hogy aki vezérlésre és parancsolásra hivatott el, annak elsőként kell példát adni a kötelességteljesítésben, a szolgálatban és engedelmességben; aki államfői vezetésre hivatott el, annak ismernie kell a legegyszerűbb ember életének körülményeit, éppúgy, mint a legnehezebb harcban álló katonák küzdelmeit és nélkülözéseit; aki honvédelmünket akarja teljessé tenni, annak ismernie kell az ellenség erejét is és az első vonalakban kell magát katonás életszemléletre edzeni. Hiszen ez volt az édesatyja példázata is!

Még nem tudjuk felmérni a veszteséget, a hiányt, amit az ő halálával szenvedtünk. Egyet tudunk, hogy azt a munkát, amit ő megkezdett, aszerint az irányítás szerint, amit ő adott, kinek-kinek a munkakörében folytatnia kell ezen gyászos csapás után még fokozottabb erővel. Ha munkánkban elfáradunk, ha az ő védőpajzsa nélkül küzdelmünk nehezebb lesz, ha netán elfogna minket a kishitűség, akkor gondoljunk Őreá, aki szellemében és példájában halála után is itt él közöttünk és tegyük fel magunknak a kérdést: mit kívánt volna tőlünk ebben a helyzetben Horthy István és ha megtaláltuk a feleletet, cselekedjünk aszerint.

Ha tudnám, úgy el kellene őt még siratnom mindnyájunk nevében, akik munkatársai voltunk, oly csodálatos énekkel, amit egykor Patroklos kihűlt teteme felett sírtak el. De túlmegy erőimen az is, hogy szóval méltó képet fessem meg Horthy Istvánnak, az embernek. Nemes volt és egyszerű. Igaz bajtárs volt, aki inkább magát áldozta, de sohasem hagyott senkit cserben. Úr volt, a szónak klasszikus értelmében, aki az édesatyja államfői méltósága folytán vele szemben önként megnyilvánuló különleges megtiszteltetés és megkülönböztetés elől egyenesen kitért, de mégis mindenütt első volt egyéniségének, jellemének nagyszerű tulajdonságainál fogva. Hozzászoktatta testét a legkeményebb munkához. A sportban elsősorban eszközt látott, amellyel akaratát a saját teste felett érvényesítette. Fegyelmezettsége, pontossága, kötelességtudása, munkaszeretete és munkabírása szinte közmondásos volt. Szeretetreméltó közvetlensége, bajtársiassága, előzékenysége közel hozta őt mindenkihez. Nem ismert válaszfalakat, amelyeket születés, vagy a rangkülönbség állíthatott volna. — Ez volt ő, a legelső magyar ember fia, a mi bajtársunk!

És most engedjünk kifejezést érzelmeinknek, mélységes és hódolatteljes részvétünknek, együttérzésünknek, amelyek a mérhetetlen bánatba döntött szülők és feleség iránt és az árván maradt kisfiú iránt — aki fiatal életének második esztendejében elvesztette az édesapa simogató kezét és mindazt, amit a gyermeknek az édesapa jelent — bennünk feltörnek.

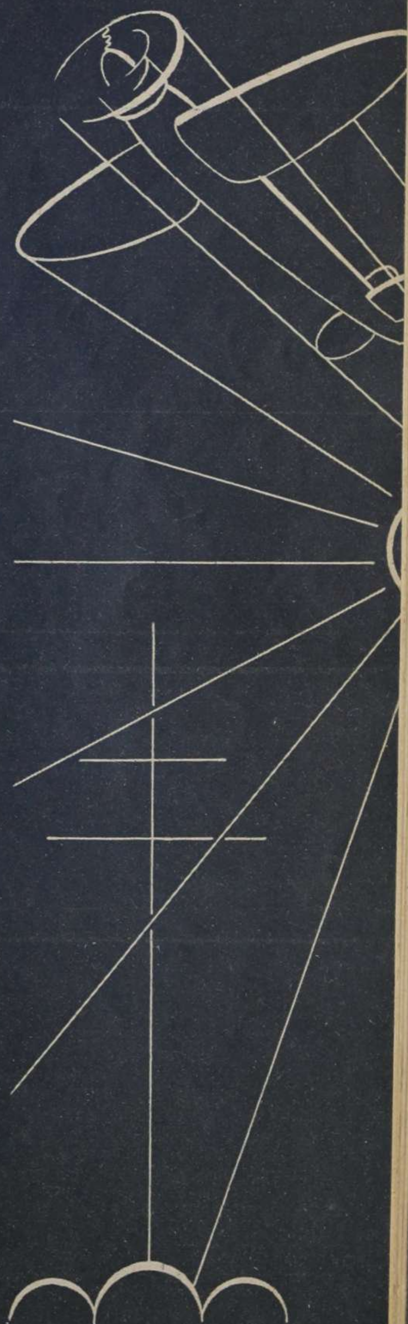
Az Isten segítse meg a mi Kormányzó Urunkat, a Főméltóságú Asszonyt és a Kormányzóhelyettes Úr özvegyét, hogy a gyásznak ezen nehéz napjait elviselni tudják. Isten óvja őket és adja meg, hogy vitéz Horthy István kisfiában találják meg a nemzetségük méltó folytatását.

Vitéz nagybányai Horthy István áldozatos halálával megindította nemcsak a velünk együtt küzdő nemzeteknek, nagy barátainknak szivét, de talán ellenségeink táborában is a jobbérzésű félrevezetett emberekét. Barátaink ebből látják a magyarság igazi odaadását a közös ellenség elleni harcban. Az ellenség táborában pedig a jóhiszeműek kell, hogy érezzék, hogy csak igaz ügyért állhat ki így a legelső magyar embernek a fia!

A mérhetetlen veszteség, amit a mai és jövő generációnak az ő halála jelent, egyúttal örök kincse a magyar történelemnek! Ő a repülés magyar hőse, aki a legmagasabb közjogi méltóság székéből leszállva, repülőfőhadnagyként önként áldozta életét a harctéren hazájáért és a magyar repülésért!

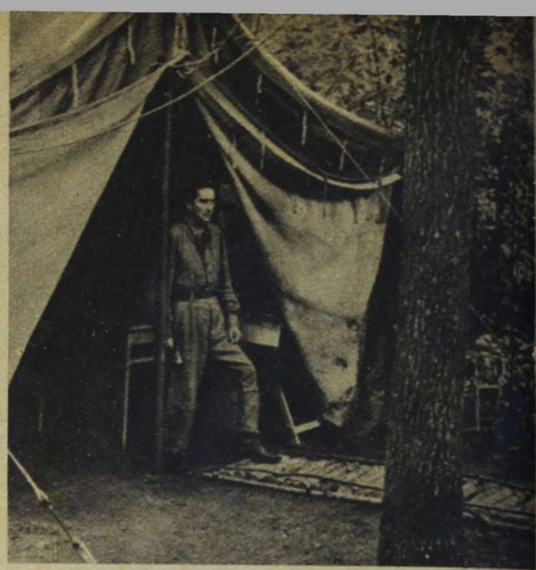
Bajtársak! Vitéz nagybányai Horthy István — jelen!

EMBER SÁNDOR
országgyűlési képviselő,
a Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap elnöke.

HORTHY ISTVÁN A FRONTON

Hogyan élt Horthy főhadnagy a vadászrepülők között.
A legbátrabb és leglelkesebb vadászrepülő.
Hősi halála, ahogy egy szemtanu látta.

A Kormányzóhelyettes Úr sátra előtt

Mit írjak?...

Hogyan találjak szavakat, ennek a lesujtó ténynek megírásához? És mivel vigasztaljam meg azokat, akik megrendülten állanak és elvesztették hitüket az isteni szeretetben és irgalomban. Hát lehet még hinni? Lehet még remélni? Mit? És miben? A sors mindig akkor sujt le erre az országra, amikor zord napjainkat éljük. És a csapások egyre súlyosabbak. Azokat veszítjük el, akik legjobbjaink voltak. És most azt, aki a jövő volt, a remény, az új Magyarország...

Az egész ország gyásza mellett, mi repülők, külön is gyászolunk. Hiszen *nagybányai vitéz Horthy István* a miénk volt, a nemzetén kívül egy szívdobbanással jobban, miénk, magyar repülőké. Egész élete a magyar repülésé volt és utolsó napjait is itt élte velünk, a fronton. Hősi halála a legszebb, legnagyobb áldozat, amit ember adhat a népéért, nemzetéért, hazájáért.

Mit írjak?...

Ami túl szavakon, jelzőkön és mondatokon, őt tudná visszaidézni, az ő életét, és hősi halálát?

Egyszerű szavakkal, keresetlenül, alázatosan néhány színt adok csak szívemből, néhány emlékfoszlányt, néhány képet, mindazt, amit tudok róla személyes találkozásaink alkalmából.

Vitéz nagybányai Horthy István önként jelentkezett hadiszolgálatra. Sőt, annyira messzemenően idekint, az arcvonalon akarta hazáját szolgálni, hogy eredeti vadászalakulatától, amely nem vesz részt az idei hadműveletekben, kérte magát az egyik olyan alakulathoz, amely viszont kijött a frontra.

Először természetesen kemény, katonás fegyelmű berepülő tanfolyamon vett részt, mert a magyar vadászok ezidén az olasz »Héjja« fajtájú vadászgépen járják az ellenséges légteret. A tanfolyam Szolnokon folyt le, ahol Horthy István főhadnagy egyszerre megnyerte bajtársai szeretetét és a legénység rajongását. Egyszerű, kedves, közvetlen modorával gyorsan áthidalta azt a képzelt különbséget, amivel a többiek Magyarország kormányzóhelyettesét várták. Horthy István a repülők között megmaradt mindig repülőnek, aki velük él, velük harcol, mint egyik bajtársuk. Ő maga hangoztatta nem egyszer, hogy élete legszebb napjait éppen repülőbajtársai között tölti...

A Héjjára történt átképzés után, az az osztállyal együtt indult ki a frontra.

Sohasem fogom elfelejteni azt a boldog örömet, ami mindenkit eltöltött, azon az oroszországi repülőtéren, amikor vitéz Horthy István és vadászraja a fellhők közül kibukkant. Fogadtatása egyszerű volt és keresetlen. Mindjárt a leszállás után első dolga volt megnézni a gépét, utasításokat adott a szerelőknek, hogy milyen észrevételei voltak repülés közben. És csak azután vonult vissza átöltözni sátrába...

Életmódja a fronton egyszerű volt, kemény és katonás. Hajnalban kelt, késő délutánig repülés és szolgálat töltötte ki napjait. Korán feküdt, hogy reggelig ki tudja magát pihenni és minden bevetésre frissen, felkészülten indulhasson el.

Az étkezésnél együtt volt az osztály tisztikarával, egy sátorban, egy asztalnál. A többi tisztekkel való érintkezése baráti volt és meghitt. Mindenki szerette és becsülte. Tudták, hogy a dolog kényelmesebb oldalát is választhatta volna... Élhetett volna, mint kormányzóhelyettes, de ő nem ezt akarta. Úgy élt, mint főhadnagy és vadászrepülő.

Magam is láttam több eligazításon.

Amikor bevetésre ment a század.

Ott állottak a pilóták az osztályparancsnok előtt. Fiatal gyerekek, zászlósok, hadapródőrmesterek, őrmesterek, szakaszvezetők. És közöttük a főméltóságú Kormányzóhelyettes úr, szerényen, besorolva az eligazítást hallgató, figyelő pilóták közé.

Mindenáron bevetésre akart járni!

Ez bizonyos határon belül természetes is. A repülők mind igyekeznek feladatra. Nem versengés ez, kötelességteljesítés. És az a láz, ami a pilótákat fűti. De Horthy István ezen túl még másért is menni akart a harcba. Mindig, minden bevetéskor...

Talán mindenáron azt akarta bebizonyítani, hogy méltó fia édesapjának... hogy nem fél a harctól és a veszedelemtől... vagy talán, hogy meggyőzze azokat, akik, — sajnos voltak — hitetlenkedéssel fogadták az ő arcvonalbeli életéről szóló híradásokat... akik nem hitték, hogy nagybányai Horthy István több mint kormányzóhelyettes... hogy ember is...

Egyszer három napig szabadságon volt, Kievbe ment, ifjú hitvesét meglátogatni, aki ott mint önkéntes vöröskeresztes ápolónő teljesített szolgálatot. Mikor aztán Horthy főhadnagy úr visszaérkezett a repülőtérre, első dolga volt, bevetésre menni, mint mondta, hogy pótolja, amit három nap alatt mulasztott.

Bátor volt és mégis meggondolt. Bátorságát mi sem jellemzi jobban, mint hogy húszszoros túlerővel is szembeszállt és légigyőzelmét is ilyen nagyobb kötelékkel vívott harcában aratta.

Villámcsapásként jött a hír:

...»vadász harcfeladatának hűséges teljesítése közben, a harcfeladat megkövetelte alacsony magasságból lezuhant és repülő hősi halált halt...«

Megrendülten álltunk az összetört, öszszeégett gép mellett.

Akkor láttam katonákat sírni...

Aztán...

Aztán már csak a holttest kiemelése, a felravatalozás és a szemtanuk kihallgatásának hivatalos formaságai következtek. És néma, döbbent csend. Órákig hallgattunk, szótlanul, összetörten.

Mit is mondhattunk volna?

Egyet tudtunk csak, többet vesztettünk, mintsem fel tudunk mérni. És hogy mi következik ezután, hogy mit tegyünk, mihez kezdjünk, mindez ájult, tompa és sötét bódulatban kavargott agyunkban.

Az ország elvesztette kormányzóhelyettesét, a szülők gyermeküket, a hitvese férjét, gyermeke édesapját...

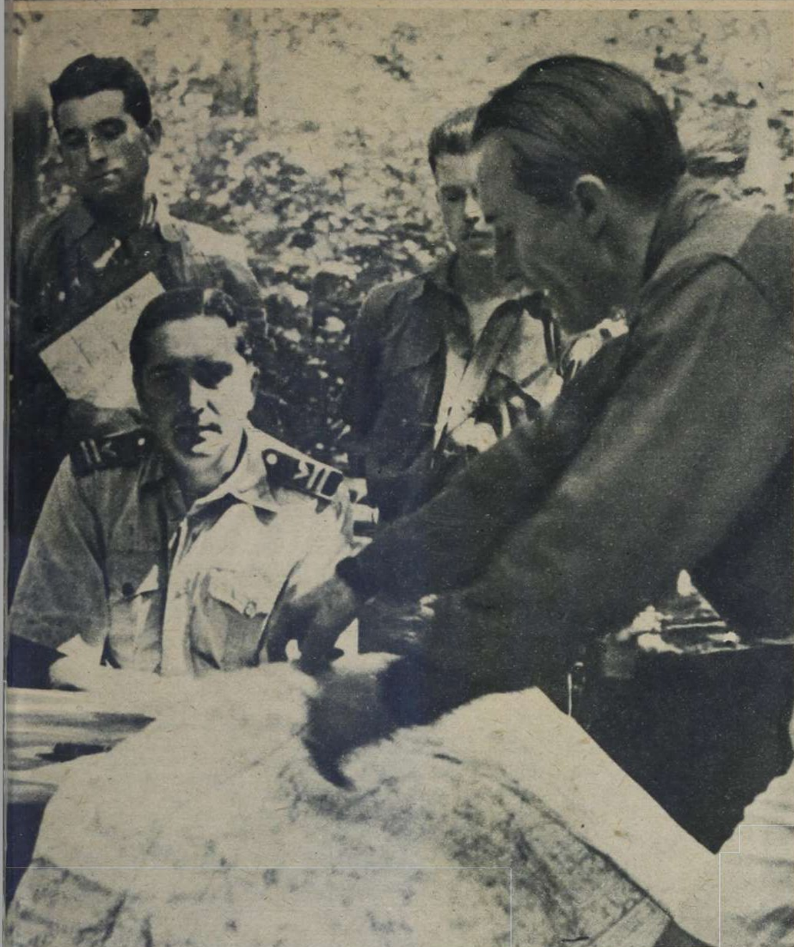
Mi, repülők, elvesztettük vitéz nagybányai Horthy István repülőfőhadnagyot, legbátrabb, leglelkesebb vadászrepülőnket.

Horthy Istvánt, a repülőt...

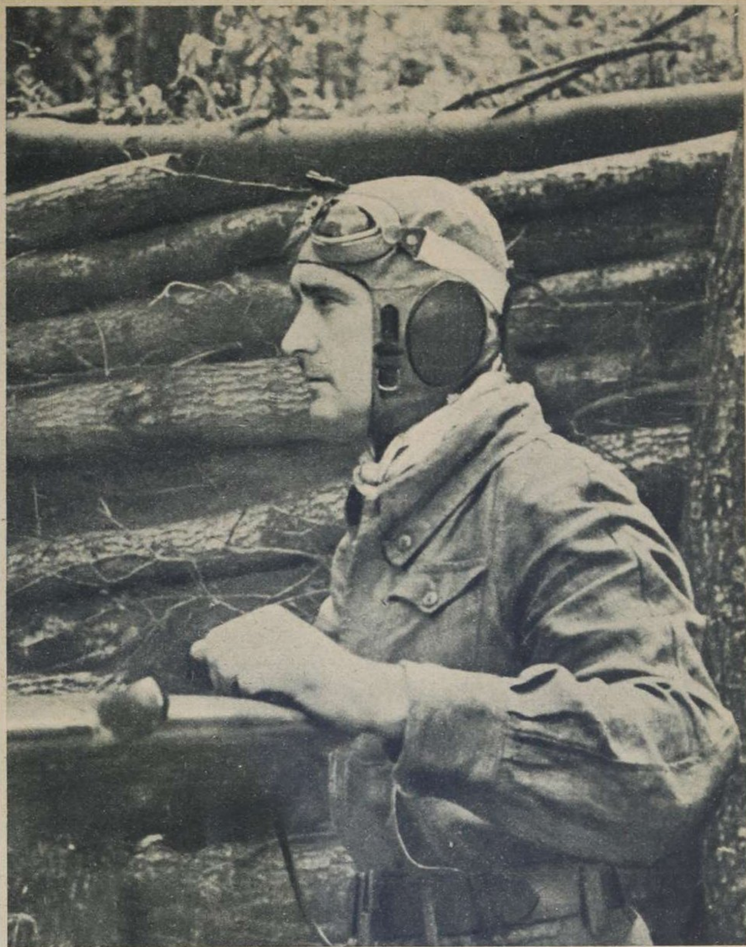
P. P.

Indulás előtt

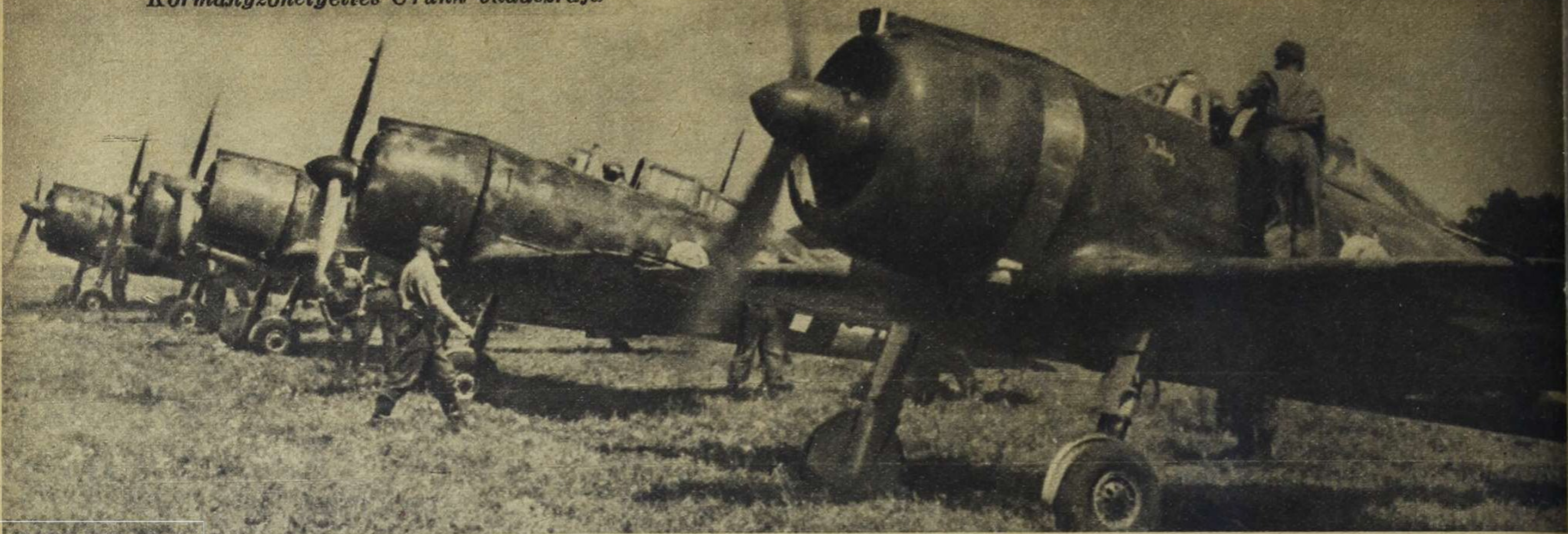
Tiszti megbeszélés

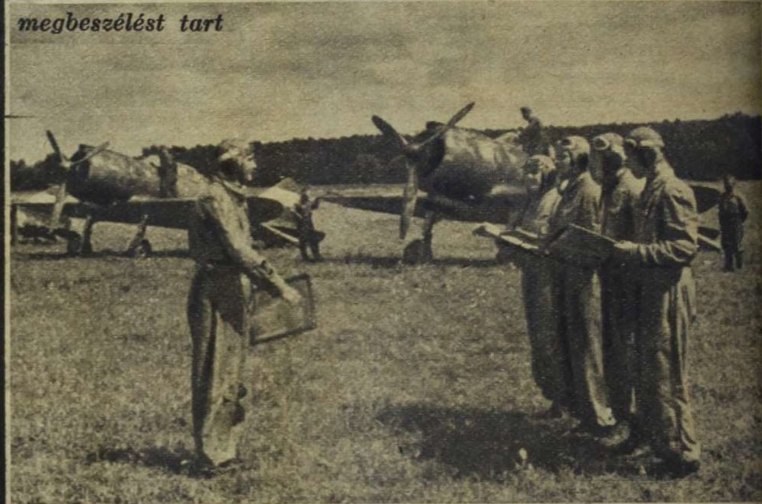

Kormányzóhelyettes Urunk vadászgépe mellett

[redacted]

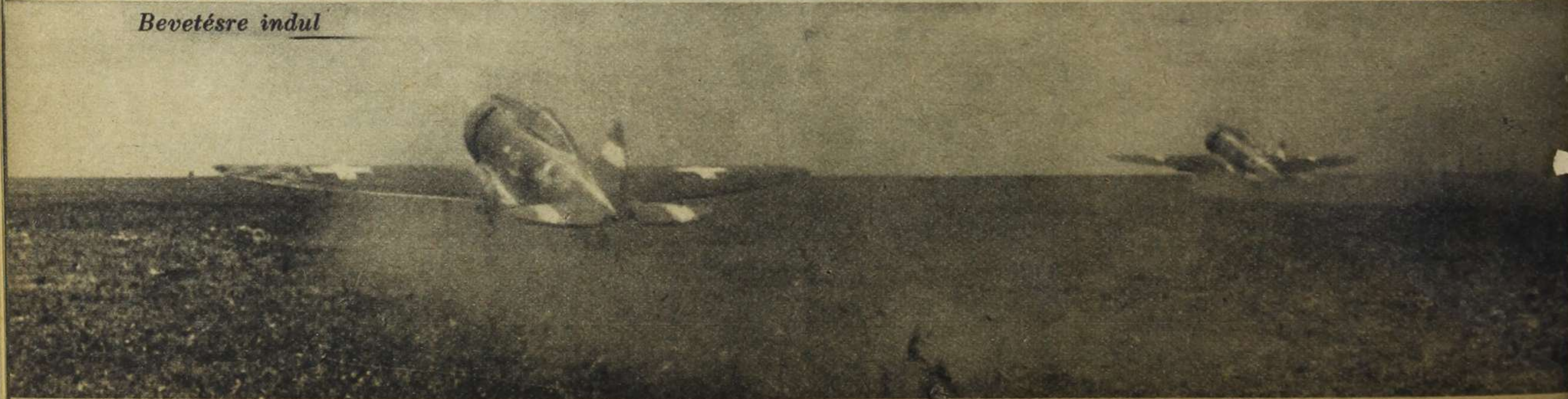
A MAGYAR FIÚK ESZMÉNYKÉPE

Kormányzóhelyettes Urunk vadászraja

A Kormányzóhelyettes Úr megbeszélést tart

Parancskiadás

Bevetés előtt

Bevetésre indul

A nagy halott megérkezik a Déli vasútra

Díszőrség a katafalk mellett

A Lánchídon

Repülő Alapi növendékek díszszázada

Repülők félszázada

Az alagútnál

Jöhet a Rata...

Repülőtiszti megbeszélés

MAGYAR RAJOK

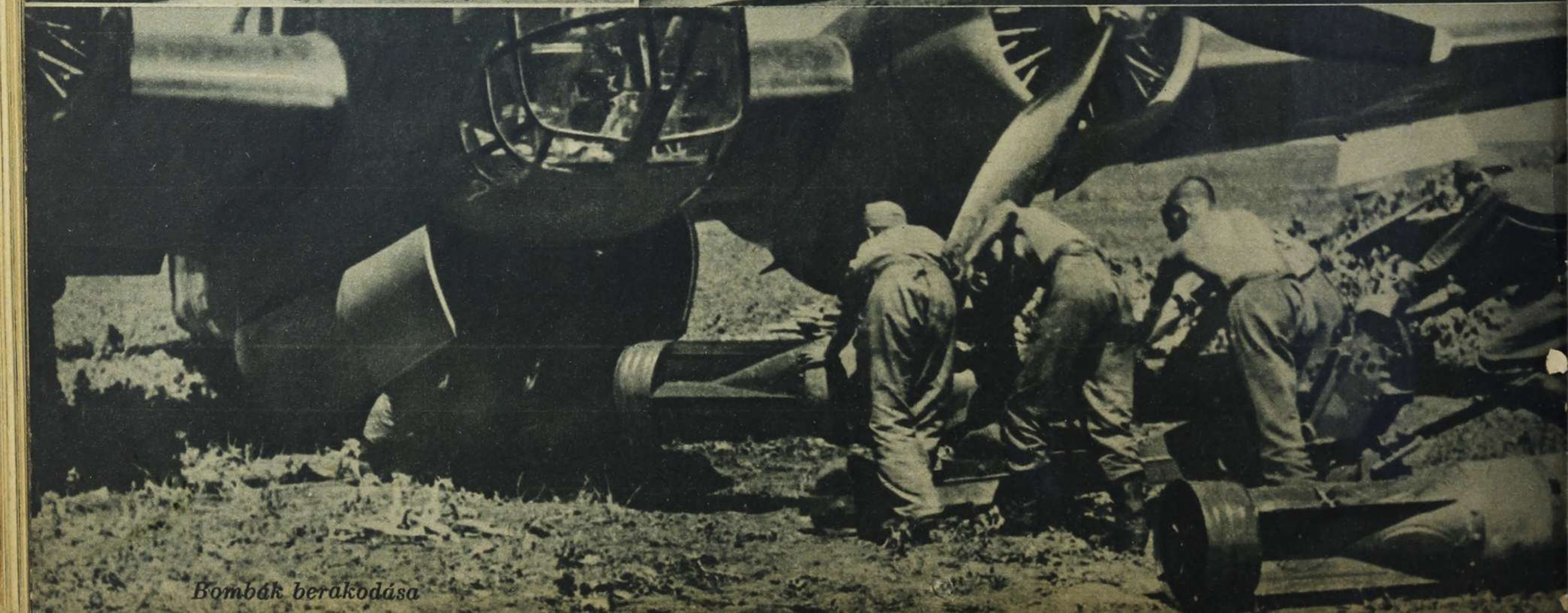

Kormányzóhelyettes Urunk rajparancsnok bajtársaival

Parancskiadás távolfelderítőinknél

Légiharc nyomai gépünkön

Bombák berakodása

Megfigyelő és pilóta boldogan mesélik a légigyőzelem történetét

A megfigyelőtiszt jelenlést tesz a századparancsnoknak

REPÜLŐINKNÉL

HONVÉD HADITUDÓSÍTÓ AZ ARCVONALON

I.

Egy kis bevezetőféle

Második nyár, hogy háborúban vagyunk. A keleti kolosszus ellen indítottunk háborút, szövetségesünkkel, a német nemzettel együtt. Húszegynéhány eszendővel ezelőtt megismertük a kommunizmust, mint életformát és már akkor bebizonyosodott, hogy a magyar nép alaptermészetével soha össze nem egyeztethető az elnyomásnak, emberi és isteni törvények sárbatiprásának, a kollektívizmusnak ez a formája. *A proletárdiktatúra Magyarországon megbukott.* Nehéz és keserves évek kellettek, amíg a kommunizmus, bár szerencsére csak rövid időszakából, testileg-lelkileg kigyógyultunk.

Húsz évig azonban közvetlen mögöttünk nőtt és egyre sötétedett a bolsevizmus réme. Százhatvan millióra erőszakolta rá egy kisszámú kisebbség és teremtett rémuralmat az alapjában mindig békés természetű ország körében. Sőt, a Lenin és Sztalin nevével jegyzett forradalmi rendszer nem elégedett meg a saját területének pusztításával, hanem ördögi tervet eszelt ki és készített elő Európa lerohanására.

Mi, harcosok, akik látjuk, ismerjük a Szovjet haderejét, most döbbenünk rá igazán, hogy milyen sors várt volna ránk...

Mert a Szovjet húsz esztendőn át készült erre a tervre, rendszeresen, kitartóan és céltudatosan. Magam láttam tavaly néhány fegyvergyárát, tavaly és idén jónéhány lőszerraktárát és napról-napra tapasztaljuk, hogy milyen emberfeletti erővel igyekszik még most is *védekezni és támadni!*

Ma már a szovjet haderő az utolsó csapásokat kapja. A német hadvezetés, a német és szövetséges csapatok nap mint nap mérik a vörös medve vállára a halálos ütéseket. Hogy meddig bírja még, nem tudjuk, hisszük, hogy nem sokáig...

Ebből a gigászi küzdelemből mi, *magyarok* is kivesszük részünket. És mindjárt hozzáteszem, nagy mértékben és eredményesen. Nem vagyunk már az a »kis« nép, aki voltunk valamikor évekkel ezelőtt, amikor a ránkerőszakolt béke kiütötte kezünkből a fegyvert. Ma erős hadsereg küzd itt, kint a keleti fronton, hazánktól majd kétezer kilométerre és szerez a réginél is szebb, dicsőbb hírt a magyar fegyvereknek.

A magyar hadsereg minden alakulata egyformán küzd és harcol.

A biztos diadal reményében...

Ujságíró a repülők között

A magyar hadseregről írtam az előbb. Nos, kétségtelen, hogy minden alakulat egyformán küzd és harcol. A magyar ember természete, hogy nem sokat kérdez, ha arról van szó, hogy oda kell ütni...

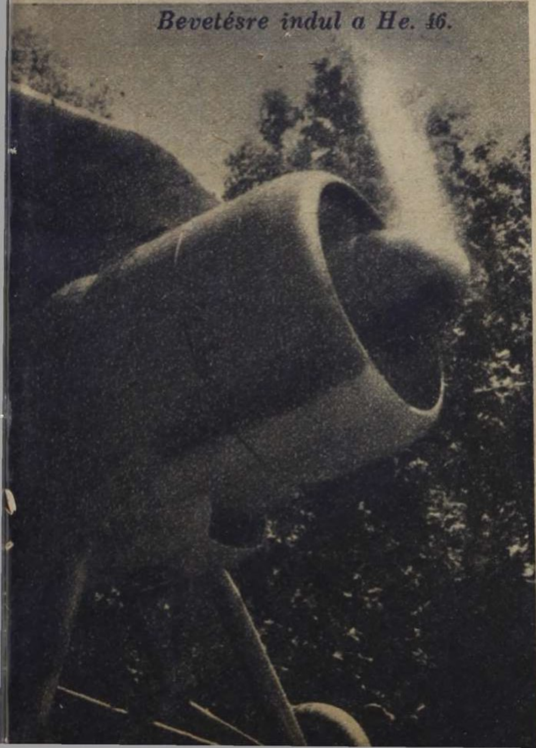
Hanem odaüt...

Ez vonatkozik általában a magyar emberre.

De különösen a *magyar repülőre.*

És mindjárt el szeretném kerülni annak a látszatát, hogy elfogult vagyok. Az ujságírónak tárgyilagosnak kell lennie. A tárgyilagosság mellett azonban valaki iránt szeretetet is érezhetünk. És így vagyok én a repülőkkel.

Pedig két esztendővel ezelőtt nem sok közöm volt hozzájuk. Csupán annyi, hogy nagy gyakorlati lehetőséget láttam a repülésben. Hogyne, hiszen a technika századát éljük, ma elsőrendű követelmény a gyorsaság. És néha megcsóváltam a fejem, ha olyat hallottam, hogy valaki boldogtalan, mert nem repülhet... Egyszer heves vitám is volt egy többszázezer kilométert repült forgalmi pilótával, aki azt állította, hogy a repülés olyasvalami szenvedély, mint az ópium, a kártya, vagy a lóverseny... Én természetesen azt állítottam, hogy

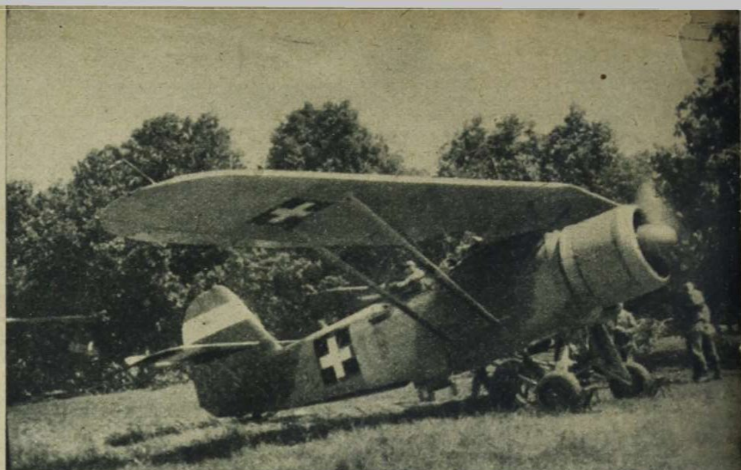
Bevetésre indul a He. 46.

»Utolsó simítások«

Indulás előtt még egy kis »fejtágító«

Még a földön...

szenvedély egyáltalán nincsen. Emberek vagyunk, van akaraterőnk és csak rajtunk múlik, hogy valamire rászokjunk, vagy valamiről leszokjunk...

Azóta, be kell vallanom, tudom, hogy mi a szenvedély.

Aránylag rövid időt töltöttem a repülőknél, talán pár hónapot, ha mindent összeadnék, de boldog vagyok, hogyha közöttük lehetek. velük élhetek...

És most akarok rátérni a tárgyilagosságra. Nézhetünk valamit elfogulatlanul. De ez csak olyan dolog lehet, ami nem érdekel bennünket. Amit viszont érdeklődéssel nézünk, szeretünk, azt más szemmel nézzük.

Kritikusabb szemmel...

Ezt előre kellett bocsátanom, hogy megértsék olvasóim, lehet valamit szeretni, de azért lehet tárgyilagosan írni róla. Igaz, nehéz feladat, de megkísérlem.

Amit az alábbiakban elmondok, néhány összefüggő cikk keretében, olyan *beszámolóféle lesz* a közelfelderítők idei tevékenységéről, életéről és komoly, vidám napjairól.

Abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy mint szemtanú tehetem ezt. Most újra a repülők között élek. Második hónapja. Voltam a bombázóknál, a vadászoknál, pillanatnyilag a közelfelderítőknél élek. És amíg meg nem unják, azt hiszem, nem is megyek el tőlük. Van egy magyar közmondás, a vendégről és a három napról... de én azt mondom magamban mindig, hogyha ez a közmondás eszembe jut, hogy még csak *második napja* vagyok itt, holnap majd továbbállok... És abban, hogy csak a »második napot« töltöm náluk, relatíve van is valami. Olyan gyorsan múlik az idő, észre sem veszi az ember... És tényleg, úgy tűnik, hogy csak tegnap jöttem ide...

No, mindegy, lesz, ahogy lesz. Most egyelőre nem is akarok a búcsúra gondolni. Különben is jó elfoglaltságot találtam magamnak. »Hivatalos« elfoglaltságot. Olvasom a század naplóját. Ennél érdekesebb, izgalmasabb olvasmány úgyis régen került a kezembe. Persze, nem egészen olyan formában írták meg, ahogy az egyes, *érdekesebb* részeket én továbbadom, de alapjában a század naplójából veszem az adatokat, kiegészítem személyes élményeimmel, tapasztalataimmal.

Most pedig, beszéljen a napló...

Rácsos kapu, rácsos ablak...

Együtt a század. Gépek, emberek. Megérkezett az indulási parancs. Mi hiányzik még?...

A legszomorúbb.

A búcsúzkodás...

Mert hiszen messzi van Oroszország, ahogy a nóta mondja, oda még a posta is lassan jár, a szakképzett időjelző azt is tudja, hogy még a felhőkkel sem lehet üzenni, hiszen nem szállanak azok át a Kárpátok felett... Legfeljebb — megint nótára hivatkozunk — bámulni lehet a csillagokat... mert azok bizony itt is éppen úgy ragyognak, mint odahaza... És bár sokkal kedélyesebb otthon nézni őket, de ha már egyszer menni kell, hát menjünk...

Azaz előbb búcsúzzunk el.

A búcsú alaptermészeténél fogva kétféle. Hivatalos és magánbúcsúzkodás. Ebből kissé egyhangú és fárasztó az első, viszont, hogyha jó szomszédjai vannak az embernek, még vidulni is lehet. Sajnos, a másik kissé szomorúbb.

Essünk hát túl előbb azon.

Most megint vitatkozni lehetne, kinek jobb? Akinek felesége van, vagy a nőtleneknek? A házasok váltig állítják, hogy nekik. Mert úgy-e, itt van mindjárt a századparancsnok.

— Mit tudjátok ti, — mondja lekicsinylően — micsoda biztonságos érzés a házasság... Az ember mindennap kap levelet... Otthon szeretettel gondolnak rá... Csomagot küldenek... Hazavárják...

Az egyik fiatal zászlós csak legyint:

— Én házasságellenes vagyok. Levelet így is kapok. Van három-négy menyasszonyom. Majd írnak azok. Gondolnak is rám. Már előre dörzsölik a kezüket, hogy amint hazamegyek, valamelyiket csak elveszem. Persze, mindegyik azt hiszi, hogy őt...

Valaki találóan megjegyzi:

— No csak várjál... Mi lesz majd, ha egyik megtudja, hogy a másik is számít rád... Meg a harmadik megsejti a negyediket... Megvernek végül, amikor hazajössz...

A zászlós kész a felelettel:

— Engem?... Nagy diplomata vagyok én, kedves bátyám... Majd egymásnak eresztem őket...

Így a házasok és a nőtlenek.

De egyben egyetért mindenki.

Hogy *legnehezebb elbúcsúzni az édesanyáktól.*

Itt van a két hadapródőrmester. Mind a kettő olyan »mama kedvence«. Ketten már régóta nagyon jó barátok. Erről a barátságról egyébként később elmondok egyet-mást... Most csak a búcsúzással kapcsolatosan tértem ki rájuk.

Mind a kettőért reszket az édesanyja.

Mátyás a diplomatikusabb. Minden reggel azzal búcsúzik el hazulról, hogy még messze az indulás pillanata. Még a csomagokat sem kell levinni a repülőtérre. Majd ő telefonál...

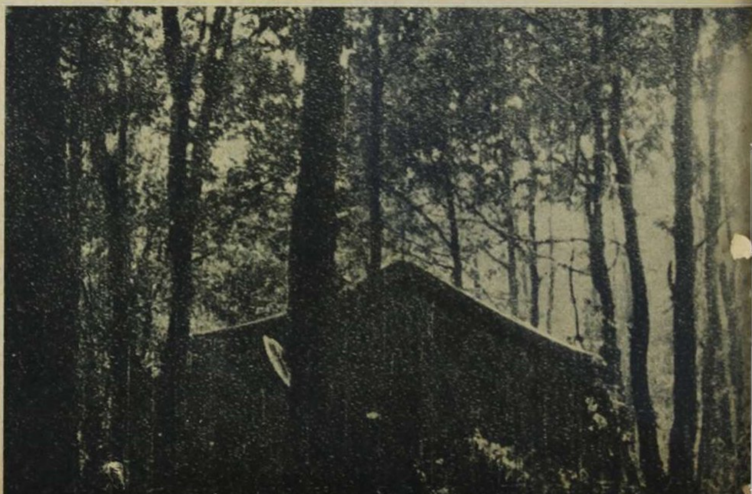
Edgár viszont élvezi a helyzetet. Mindennap búcsúebédet és búcsúvacsorát főzet magának. És búcsúzik. Sorba az összes rokonoknál. A keresztpapája már háromszor »adta le« a zsebpénzt.

És természetesen mind a ketten nagyban búcsúzkodnak a kislánytól. Itt fel-

A győzelmes gép teljes személyzetével

Trópusi sátortábor, vagy tábori repülőtér az esőben?

Glédában állnak a 46-osok

Még egy kis megbeszélés indulás előtt

váltva. Mert ketten udvarolnak egynek. Ez az igazi barátság!...

Végre egyszer megcsörren Matyiék telefonja:

— Hozhatjátok a csomagokat...

Kitör erre a sírás... No hiszen, ez már végleges búcsú... Isten veled, Mátyás... Vigyázz magadra... És ne nagyon törd magad a bevetésekért...

Mátyás int, hogy dehogy is... közben viszont alig várja, hogy kint legyen a fronton...

A hivatalos búcsú is lezajlik. A polgármester beszél, az alispán beszél, a kaszinó elnöke beszél, mindenki beszél, kiadósan, hosszasan...

Egyetlen ünnepélyes pillanata van a hivatalos búcsúnak, átadják a barackos üvegeket:

— Fogyasszátok egészséggel... És ne feledjétek el Kecskemétet!...

A fiúk ígérik:

— Dehogy felejtjük...

Felbúgnak a gépek.

A századparancsnok vezényel:

— Hajózók, lelépni!...

Indulás.

Egymásután indulnak a gépek. Fel a magasba. A kék végtelen felé. Néhány tiszteletkör, aztán egyenesbe fordulnak. Kelet felé.

II.

Az első »bevetés«.

Hosszas kalandozás után végre megérkezett a század »szép« Oroszhonba. A hosszas kalandozás úgy a légi, mint a földirészre értendő, mert a gépek is sok »csalinkázás« után települtek le az első igazi repülőtérre, egy árnyas erdő mellé.

A baj persze mindjárt az »árnyékkal« kezdődött.

Otthon mindenki bőségesen felszerelte magát nyári holmikkal, teniosznadrággal, papucsokkal, rövidujjú ingekkel és nekikészülten várta a perzselő orosz nyarat, amelyről a tavalyiak annyit meséltek...

A perzselő nyárból azonban csak egyhetes eső maradt, hűvös, hideg szelekkel, felhőkkel. A legnagyobb probléma nem a hűsölés, hanem a fűtés lett. Mert bizony nem egyszer gyujtottak be derék honvédeink a rajkályhákba. A takarókból pedig három is kevés lett volna, nem hogy kettő...

Nem baj, vígasztaltuk magunkat első este, majd csak lesz valahogy, hamarosan kitisztul, aztán...

De nem akart tisztulni, sőt, mintha csak éppen minket akart volna boszszantani az idő, esett, mintha dézsából öntötték volna.

A legnagyobb méreg azonban az volt, hogy nem lehetett bevetésre menni. Ennél szomorúbb dolgot aztán a repülők el sem tudnak képzelni. Mert például, mikor az egyik hadapród — persze még odahaza — valami rossz fát tett a tűzre és a századparancsnok meg akarván büntetni, megkérdezte tőle, mit akar inkább, egy hét laktanyafogságot, vagy kétszer majd nem mehet el bevetésre... hát a hadapród gondolkodás nélkül felelte:

— Inkább egy hónapig tessék bent tartani a laktanyában, de...

Most pedig ez az idő!...

Végre egyik este titokzatos arccal lép be a sátorba az időjelző hadnagy:

— Fiúk, holnap bevetés lesz.

A fiúk letargikusan feküsznek az ágyakon, még csak nem is szólnak, nem is legyintenek. Ilyennel előállani... Harmadik napja esik és felázott már minden, legalább félméternyire, mikor lehet itt gépekkel felszállni, leszállni?

Másnap estéig nem látták az időjelzőt.

Szerencséjére, mert biztosan megrakják.

Este azonban beállított. Hóna alatt öt-hat üveggel.

Csak ennyit mondott:

— Eredeti vodka...

A fiúk egyszerre ugráltak fel. Hogyisne. Kecskemét híressége, a barack már útközben elfogyott, egy kis búfelejtő mindig jólesik, azt sem kérdezték, hol szerezte, mennyiért vette, csak nekiestek az üvegeknek...

Valaki az első korty után ugyan aggályoskodott:

— Fiúk, ez vitriol.

De nem törődött a felszólalóval senki sem. Csak ittak. Aztán az aggályoskodó is ivott.

Egy óra mulva »bevetődött« az egész század.

Kezdődik a komoly munka

Akármilyen tartós is a hetes eső, akármilyen rendkívül hűvös is az idei nyár itt a szovjet földön, egyszer mégis kibujik a nap a felhők mögül, mégis felszikkad a föld és mégis megjön a parancs:

— Felderítés!...

Persze, a századparancsnok megy el elsőnek. Nem is annyira azért, hogy elsőnek kerüljön neve a bevetési táblázatra, hanem azért, mert ki kell tapasztalni az orosz légteret, mi van a légelhárítással, mi van a Ratákkal?

Egyelőre csendes az arcvonal.

Mindenütt lövészgödrök, tankcsapdák, erődítések, úgy fészkelték be magukat a vörösök, mintha sohasem akarnának innen kimozdulni... Egy-egy légelhárító ágyú buffan csak fel a gép elé.

Egy óra mulva már a felderítés eredménye ott fekszik az asztalon. A fényképeket előhívták a tábori kidolgozóban. A filmeken kiértékelték a Szovjet védőberendezését. Nagyszerűen használhatják majd az adatokat a földi csapatok parancsnokságai.

Amíg egyszer aztán megindul a nagy támadás.

No, szegény felderítők...

Most kezdődik néktek az igazi munka. Mert bevetés bevetést ér. Hajnaltól késő sötétig járják az ellenség légterét. Megfigyelnek, fényképeznek, sőt még légiharcot is vívnak.

Mert vannak már Raták!...

Úgy látszik, a Szovjet is ráébredt, nem hiába járják a magyar felderítők az arcvonalat és a beljebb fekvő területeket, mindenről pontos és értékes adatokat hordanak haza a felsőbb parancsnokságoknak. Ezt pedig meg kell akadályozni, mindenáron...

A közelfelderítőknek persze nem feladata a légiharc. De nem is lehetne. Szegény kis Heinkel 46-os, se páncélja, se gyorsasága, se fegyverzete... csak éppen annyi, hogy valahogyan a maga biztosítására elég legyen...

No, de hiszen nem azért magyar repülők a fiúk, hogy megijedjenek az ellenségtől. Fel is veszik a harcot és le is győzik őket.

És aztán a hadijelentések éppen a felderítők érdemeit méltatják és ismerik el elsőnek.

III.

Dávid legyőz két góliátot

Az előbb arról írtunk, hogy a közelfelderítőgépnek nem feladata a légiharc, de ha arra kerül a sor, akkor...

Éppen ennek alátámasztására el kell mondanunk az egyik közelfederítógép kalandját két Ratával. A felderítőink arra kaptak feladatot, hogy ellenőrizzék a Don egyik szakaszát és állapítsák meg, milyen ellenséges hadmozdulatok vannak közvetlen a folyó mögött.

A gép hajnalban indult el és mire a Donhoz ért, éppen kelt a nap. Nagyszerű látási viszonyok mellett állapították meg, hogy két helyen is készül valami, egyik helyen kompon páncélkocsikat akarnak átszállítani, másik helyen pedig nagyobb gyalogos erők vannak átkelőben a folyón.

Már éppen indulni akartak feladatuk másik részének megoldására, mikor a gép vezetője észrevette, hogy nagyobb ellenséges bombázókötelék halad északdéli irányba.

Persze azonnal igyekezett lejjebb nyomni a gép orrát, hogy elkerüljék a Martinokkal a találkozást.

Ez sikerült is.

De ugyanakkor a bombázókat kísérő vadászok közül kettő lecsapott a közelfelderítő gépre. Az egyik mindjárt elvágta nyugat felé a visszavonulás útját, míg a másik hátulról lőtte a Heinkel 46-ost.

A gép vezetője, egy fiatal zászlós kifordult a Rata elől és szembe támadt a szovjet vadásszal.

Lőtte, ahogy csak tudta.

Akkor kifordult újra és most meg a megfigyelőtiszt kapta remekül célba a Ratát. Újra fordultak, újra ismétlődött az előbbi »játék«.

Amíg egyszercsak a Rata ki nem gyulladt és le nem zuhant.

A másik, látva társának esetét, támadni akart, de ekkor már a felhőből magyar vadászgép bukkant ki. A magyar Héjják ugyanis közben légtér-biztosításon voltak és harcbakeveredtek a Martinokat kísérő szovjet vadászokkal.

Az egyik Héjja észrevette a magyar felderítőgép szorongatott helyzetét, a segítségére sietett és sikeresen be is avatkozott a már-már reménytelennek látszó légiharcba.

A magyar felderítőgép pedig...

...folytatta útját, vissza az arcvonal fölé, feladatának végrehajtására. Mert ez a magyar kötelességtudás és hősiesség igazi példája, súlyos találatokkal, ellőtt géppuskával is visszafordulni és elvégezni a feladatot, minden nehézség árán is...

A légierő ezidei legszebb fegyvertényét ez a közelfelderítőgép hajtotta végre.

Persze büszkék is a közelfelderítők, olyan vacsorával ünnepelték meg a légigyőzelmet, amilyet leírni nem is lehet... Ne fájjon az otthonmaradottak szíve...

nemes Rákosi Béla altábornagy meglátogatja légierőnk harcoló alakulatait

Fehérkeresztes magyar távolfelderítőgép a vörös ellenség felett

A légierők parancsnoka hosszabb látogatást tett repülőinknél a szovjetfronton

Keksz-szállás, *augusztus hó.*

Távolfelderítő repülőterünkön mindennapos munkánk változatos és érdekes eseményeibe nagy készülődés vegyül: várjuk *nemes Rákosi* Béla altábornagy, a honvéd légierők parancsnokának látogatását.

Büszkék vagyunk erre a látogatásra, hiszen tudjuk, hogy az altábornagy úr milyen szeretettel érdeklődik munkánk iránt.

Kemény repülőmunkában ismerjük meg a vörös »paradicsomot«. Repülőterünk türhetően nagy, a Keksz-szállás gépei, tábori létesítményei olyan ügyesen vannak elrejtve, hogy felderítő legyen a talpán, aki felismeri. (A repülőtérnek és a távolfelderítő alakulatnak azért adtuk a Keksz-szállás nevet, mert a kis települést alezredes-parancsnokunk nevéről neveztük el.)

Rádiójelentés érkezik. Két távolfelderítő gépünk ment a bolsevisták fölé, a rádiójelentés közli, hogy mind a két gép *befejezte feladatát.* Valamennyien kelet felé kémlelünk, vizsgáljuk az eget. Valószínűleg így cselekszenek minden hadirepülőtéren, nálunk azonban több ok van az izgalomtól fűtött várakozásra, hiszen gépeink sokszor öt óra hosszáig vannak az ellenség felett és nekünk légiharcban is önmagunknak kell helytállanunk. Vadászkíséretet nem kaphatunk, hiszen a sokkal kisebb hatósugarú vadászgépek nem kísérhetnének bennünket egész utunkon.

Végre a messzelátó látómezejébe belekerül egy fekete pont, azután egy másik.

— *Jönnek!*

Kis idő mulva a motorok hangja is hallatszik.

— *Megjött az ötös!*

Két perc multán újból hangzik a kiáltás:

— *A hármas is itt van!*

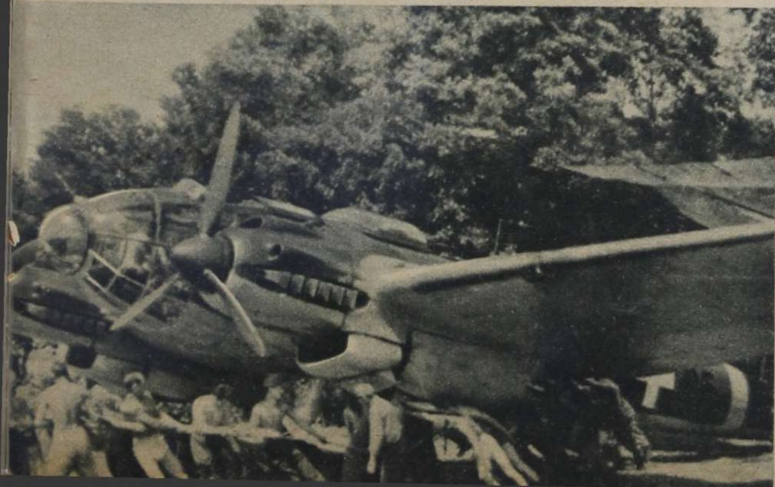
Örömünkben ég felé hajigáljuk a sapkánkat, amikor az egyik gép szárnybillegetéssel jelzi, hogy légigyőzelmet aratott.

Rádión állandóan figyeltük a hazai híradásokat és kimondhatatlanul jólesett valamennyiünknek, amikor a honvédvezérkar főnökének egyik legutóbbi hadijelentése *külön kiemelte távolfelderítő légigyőzelmeinket.*

Kemény és csodálatraméltó harcokban viaskodnak és győznek páncélosaink. A legutóbb egy páncélos-százados volt nálunk látogatóban, persze, mi arra voltunk kíváncsiak: hogyan zajlik le egy páncélos ütközet, ő viszont arra, hogy az egymagában repülő távolfelderítőgép miképpen tud légigyőzelmeket aratni?

— A távolfelderítő légi győzelmeinek az a titka, — mondotta — hogy a gép ötfőnyi személyzete az óraműű pontosságával szokott össze és a legteljesebb bizalommal van egymás és a gép iránt. Nálunk nem lehet »kihagyni«, mert a gép és az ember a végsőkig egymásra van utalva. A legkisebb figyelmetlenség semmivé teheti egy hosszú feladat nehezen megszerzett eredményeit. A figyel-

Előbújik rejtekhelyéről a He. 11.

Helyzetmegbeszélés a repülőtér mellett

Nagy magasságban közelítik meg a célt

HONVÉD L

Indul a távolfelderítő gépünk

Bombázóink jól céloznak

Bevetésen

Bombázóink bevetése

Bombázónk géppuskatornya

»Szeretetcsomagok«

ERÖNKA SZOVJET ELLEN

Honvédeink előrenyomulnak

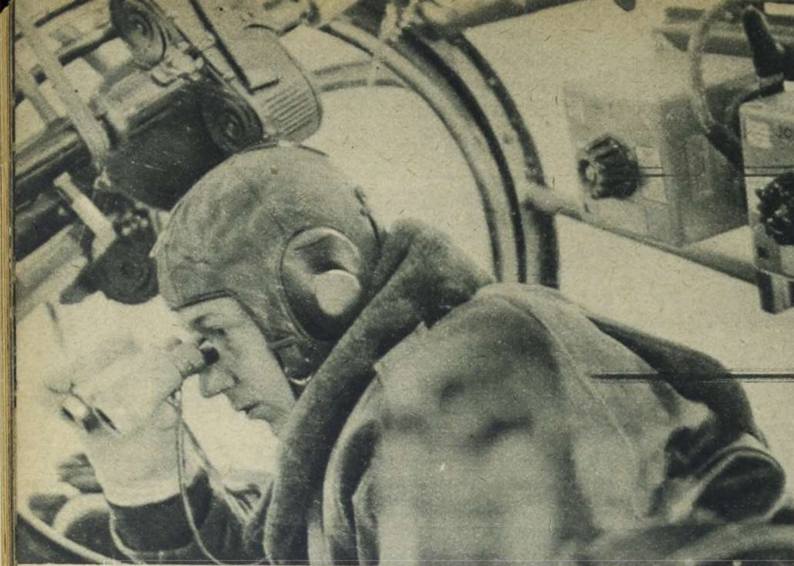
Távolfelderítőink »otthon«

Rejtett távolfelderítőgépünk

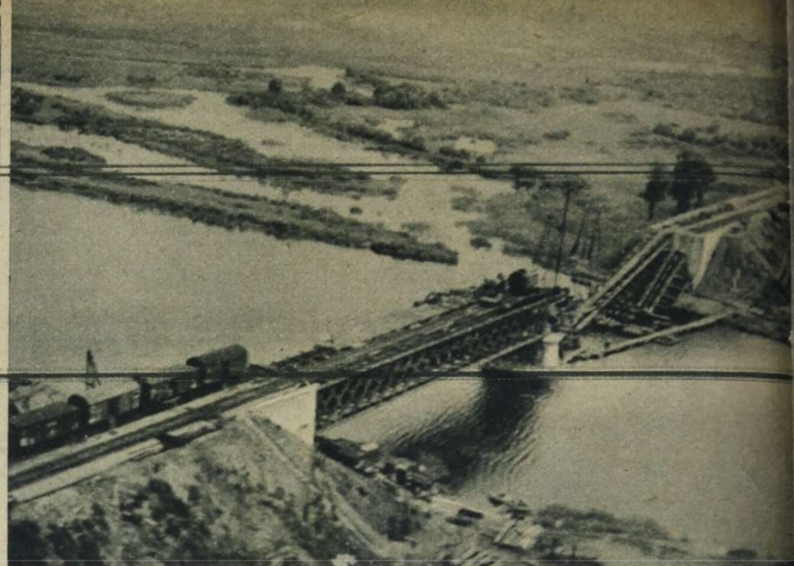

Hadirepülőterünk

Munkában a megfigyelő

Sikeres bombatámadásunk eredménye

metlenség nálunk könnyen azt jelentheti, hogy *»egy gép nem tért vissza«*. A pilóta, a megfigyelő-, a rádiós-, a fényképész- és a szerelő-lövész a legtökéletesebb összhangban képes feladatát elvégezni.

— Sokezer kilométert repülünk be az ellenség fölött teljesen egyedül, még kötelékben sem mehetünk, mert így hamarabb felfedezhetnének bennünket. Magánosan szálló gépek könnyebben átverekszik magukat a legvadabb légvédelmi tűzön is. Nagyszerű gépünk sebessége, repülőkészsége, tűzfegyvereink száma, de kiváltkép hajózó személyzetünk harckészsége és az elhárításban szerzett nagy haditapasztalata teszik lehetővé, hogy a bennünket megtámadó vörös vadászokkal is szívesen és eredményesen felvesszük a harcot.

A páncélos százados fejcsóválva nézte a vezérsíkra felfestett légigyőzelmi jelek rovásait...

... Most is légigyőzelmet jelző billegetéssel száll le egyik gépünk. Harsány éljenzés, bajtársias ropogtatás a jutalom érte. A két gépet mindjárt a rejtekhelyre toljuk, átvizsgáljuk, bizony szépszámmal vannak rajtuk *légvédelmi találatok*. A hadiszerencse ma is kegyes volt hozzánk: a találatok nem rontották meg a gépek repülőkészségét. Hárman-négyen kezdik meg a sérülések kijavítását, ezalatt már elvitték a felvételeket. Percek alatt kész az előhívás, gyorsan megy a szárítás, egymásután készülnek a másolatok, nagyítások. Az új felderítőrepülés nagyszerűen megörökítette a vörös ellenségre vonatkozó összes adatokat. A futárrepülőgép már motorpróbát tartott. Mihelyt a kiértékelésekkel végeztek, a felvételeket a *futárgép viszi a magyar hadseregparancsnoksághoz és a német Armeekommando-hoz.*

Rákosi altábornagy úr napokig időzött nálunk, minden gép személyzetével hosszasan elbeszélgetett. A harcedzett gépszemélyzet a legrészletesebben tett jelentést az elért eredményekről. Az altábornagy úr különösen arról érdeklődött, hogy milyen változásokat észleltünk vörös részről az előző tapasztalataihoz mérten. Jólesett látni, mennyire értékeli az eredményeket. Bizonyára abban a meggyőződésben repült vissza Budapestre, hogy a távolfelderítők is beváltják, igen sűrűn felül is mulják a hozzájuk fűzött reményeket.

A tudósítást itt be kell fejezni, mert újabb parancs jött, legalább ötórás felderítőútra indulunk. *A fehérkeresztes magyar távolfelderítőgép újabb ellenség feletti útra készül.*

Nagybányai Horthy Istvánka

(Erdődi Mihály felvé

Németh János vk. alezredes

A szovjet embertelenül lőtte az égő gépből kiugrott ejtőernyőn leereszkedő repülőinket

Orbán György főhadnagy

(Gács rajzai)

A gépet telitalálat érte, de előbb megsemmisítettek a donkanyari nagy csatában egy fontos hidat

A honvédtiszti kórház egyik harmadikemeleti világos, tágas betegszobájában járókötésre gipszezett ballábbal fekszik *Német* János vezérkari alezredes, a Légierők szovjetfronton működő részeinek vezérkari főnöke. Kilőtték alóla a repülőgépet, ejtőernyővel leugrott és bokatörés árán megmenekült. A gép elégett.

A látogatók egymásnak adják a kilincset.

Az alezredes úrnak szemmelláthatóan jól esik a *Magyar Szárnyak* érdeklődése. A történtekről azonban nem sok mondanivalója van:

— Lelőttek, kiugrottam, itt vagyok! *Ennél többet úgy sem mondhatnék.*

Egészsége helyreállóban van, fájdalmai nincsenek, de egy ideig még az ágyat kell nyomnia.

— Kint, az első vonalban, ahova leugrásom után hordággyal bevittek, egykettőre ott voltak a haditudósítók. Azoknak is csak annyit mondhattam, hogy: láttátok, mi történt, többet mondani én sem tudok...

Kemény és veszedelmes bevetésen volt a gép, amellyel *Németh* alezredes az ellenség fölé repült:

Azt a parancsot kapták, hogy meg kell semmisíteni a Don-kanyarban egy hidat. Ezen a frontrészen a szovjetcsapatok igen erős ellentállást tanusítanak és rendkívül erős a földi légelhárítás.

Három bombázógép indult a híd megsemmisítésére. A vezérgépet *Mocsáry* István őrnagy, osztályparancsnok vezette. A vezérgépen ült *Németh* vezérkari alezredes és *Mocsáry* őrnagy segédtisztje: *Orbán* György főhadnagy, aki a gépen megfigyelő volt. Egy rádiós és egy szerelő géppuskalövész egészítették ki a vezérgép személyzetét.

Déli 13 óra után indult a három bombázógép az egyik hadirepülőtérről és a megadott időben nem sokkal később felvette az oltalmazásra kirendelt négy vadászgépet és a hét magyar gép háromezer méter körüli magasságon közelítette meg a tűzcsapásra kijelölt célpontot.

A bombázógépek két egész sorozatot vetettek, azután újból támadtak.

A vezérgép kétezerötszáz méter magasságon repült. A földi elhárítás erős volt.

Az új rárepülésben a látást felhőfoszlányok akadályozták. Amint a gép elhagyta az egyik felhőt, éles csattanás hallatszott: *a gépet telitalálat érte.* Nem lehetett megállapítani, hogy gépágyútalálatról vagy légvédelmi ágyútalálatról van-e szó, mert nem sok idő volt a vizsgálódásra. *A gép hátsó törzsrésze és jobb szárnya nyomban kigyulladt és egyre nagyobb lánggal égni kezdett.*

Mocsáry őrnagy a történtek után nyomban megrántotta a kabintető vészkioldóját.

A gép egyre jobban balra süllyedt és bepördült.

Németh vezérkari alezredes kioldotta magát és felállt az ülésben, hogy majd kiugrik. A gép bombaajtaja nyitva volt, olyan erős légáramlás vágott keresztül a gépen, hogy *az alezredest kirántotta és felemelte a helyéről.* Méterekre dobta fel a gépből. Az első vonalunkban figyelők úgy látták, hogy *az elsőnek kiugró repülő alakja szinte mozdulatlanul áll a gép fölött néhány pillanatig.*

Az égő gép egyre nagyobb lángolással pördült dugóhúzóba. Néhány pillanat mulva újabb ejtőernyő lebbent szét a gép fölött: kiugrott *Orbán* főhadnagy is. Más nem hagyta el a lezuhanó égő géproncsot.

A levegőben lezajló dráma néhány percre megdermesztette a lent tomboló csatát, a küzdő felek egyaránt a látvány hatása alatt állottak. De csak néhány percig tartott mindez, a szovjetcsapatok *a legerősebb tűzzel kezdték lőni az ejtőernyőn leereszkedő két védtelen magyar repülőt.*

Szerencsére nem találták már el őket.

Nyolc és fél percig hozta le az ejtőernyő a két magyar repülőtisztet. A gépet ellenség felett érte telitalálat, nagy szerencse volt, hogy a széljárás egyre közelebb hozta őket vonalainkhoz.

Németh alezredes első vonalunk előtt ért földet. Rendkívül rossz talajra esett, nehéz, vaspatkós csizmája kényelmetlen volt a földreeséshez. Bal bokája eltörött, de még törött lábbal is végrehajtotta a szabályszerű földreesést, bukfencet vetett, hogy az esés erejét lefékezze.

Első vonalunkból nyomban kimentek érte hordággyal és a nagy tűzben sikerült hátravinni. *Orbán* főhadnagy a vörös csapatok által még megszállva tartott falu innenső részén ért sértetlenül földet. Szerencsére fedett, fás terepen, a szovjetkatonák nem tudták pontosan megállapítani, hogy hol. Önként vállalkozókból járőr ment ki a főhadnagyért, akit negyedóra mulva már be is hoztak állásainkba.

A látogatók elhalmozzák jókívánságokkal *Németh* alezredest.

— Ezt már majd csak kiheverem valahogyan! *Az a fontos, hogy a tűzcsapás sikerült...*

Az égő gép lángjai kiugrás közben megpörkölték az arcát, de — szerencsére — csak könnyebben.

A szerencsés megmenekülés után az a legnagyobb öröme, hogy — éppen kiugrása napján apa lett. *Kisfia van, alig várja, hogy láthassa.*

Együttműködő haditengerészet és légihaderő

ÚJ TENGERI HADÁSZAT A REPÜLÉS BEHATÁSA MIATT?

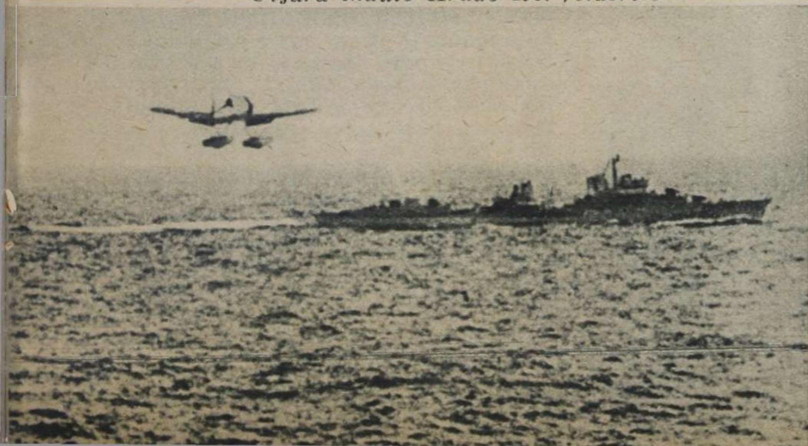
Az angol és amerikai flotta távolkeleti nehéz veszteségei igen élénken foglalkoztatják az angolszász és semleges szakirodalmat. Egyes szakírók ismételten felvetik a kérdést, hogy a flották egyáltalában mily értéket képviselnek még, mert nem kétséges, hogy a tengeri hadászatban új, igen hatásos elem vált érezhetővé: a repülés.

Ez legalább kiviláglik abból, hogy Vickery, a »Maritime Commission« alelnöke augusztus elején a következőképp nyilatkozott az amerikai kongresszusban: »A japán tengeri hatalom szétbomlásának kezdete a japán flotta erejének gyengüléséből áll elő. Kétségtelen, hogy a »japán empire« vágyálma hamarosan lidércnyomássá fog átalakulni, ha mérlegeljük, hogy a japán flotta Pearl Harbour óta ismert repülőgépanyahajóinak legtöbbjét elveszítette és összesen 46 cirkálóból 34-et elsüllyesztettünk vagy súlyosan megrongáltunk. A japán agressziós tervek életerejét hajók képezik; de az amerikai hajógyárak minden vízrebocsátott japán hajóval szemben 11 hajót hoznak ki. Amerika ereje állandóan nő, mert nyersanyagok korlátlanul állanak rendelkezésére. Ezzel szemben Japán produkciója állandóan csökken.«

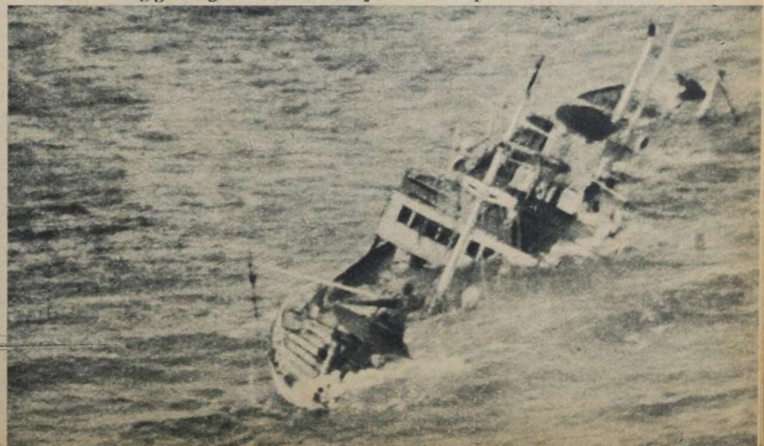
Így beszélt Vickery és alig egy héttel később, augusztus közepén a Salamon-szigetek melletti tengeri csatában a japán flotta és légierő helyes együttműködésben tönkre verte a fölényben lévő amerikai flottát. Ha a történelmi folyamatot figyelemmel kísérjük, megállapíthatjuk, hogy már a régi történelmi idők óta rendszerint a tengeri erők voltak azok, amelyek a háborút megnyerték. Igen gyakran anélkül, hogy harcba kellett volna bocsátkozniok, csupán jelenlétük, — tehát az »in being« viszonyuk folytán — továbbá űrtartalmuk és fegyverzetük félelmet gerjesztő hatása alatt. Már az ókorban sem mert flottanélküli hatalom háborút indítani tengeri hatalom ellen, miként ma sem állna ki pehelysúlyú ökölvívó egy nehézsúlyúval szemben. Anglia harcerejének súlypontját a flottára helyezte. Biztonságban érezte magát és ezért elhanyagolta a tengeralattjáró fegyvernemet, amely a világháború óta lényegesen megváltoztatta a helyzetet, éppúgy, mint a légierőket, amelyek minden előretervezést felborítottak.

A legújabb háborús események mutatják, hogy könnyű tengeri erők és a légihaderő jól megszervezett együttműködése fölényre vezethet nehéz egységekből álló flotta ellen. Ezt bizonyította a Kréta körüli harc, a sziget megszállása és az angolszász flották súlyos veszteségei a Földközi-tengeren és Távol-Keleten. Ezekben a harcokban az angolszász hatalmak csatahajókban és repülőgépanyahajókban olyan veszteségeket szenvedtek, amelyek mértékadó körökben az eddigi tengeri hadászati felfogás megváltoztatását vonták maguk után. A lényeg abban foglalható össze, hogy a nagycsatahajók építését Amerikában és Angliában abbanhagyják és helyette repülőgépanyahajókat építenek fokozott mértékben. Az új repülőgéphordozó hajótípus — a csatahajó és repülőgépanyahajó vegyüléke — fogja a jövőben a flotta gerincét képezni, melynek nehéz fegyverzete — repülőbombák és

Útjára induló Arado 196. felderítő

Egy angol szállítóhajó utolsó percei

légitorpedók — az eddigi hatássugár többszörösére vethető be lényegesen nagyobb ürmérettel és tűzkörlettel.

De ennek az új repülőgéphordozónak a korszerű légiharcnak minden tekintetben meg kell felelnie, mert a korálltengeri, Midway- és Salamon-szigetek melletti tengeri csaták azt bizonyították, hogy az amerikai repülőgépanyahajók nem váltak be. Ezt most már maguk az amerikaiak is beismerik.

Seversky ismert amerikai repülőgépszerkesztő még ennél a megállapításnál is tovább megy és a »Cosmopolitan Magazine« egyik számában azt írja, hogy jobb lenne, ha a kongresszus által megszavazott dollárok ezreit egyenesen a tengerbe dobnák, hogy ezáltal a háborúfontos anyag és munkaerő olyan fegyverek gyártásában volna alkalmazható, amelyek nem annyira értéktelenek és korszerűtlenek, mint a multat jelentő repülőgépanyahajó. Repülőgépanyahajók nem közeledhetnek a szárazföldhöz anélkül, hogy a légierő halálos veszélyébe ne kerülnének.

»A korálltengeri, Midway- és Salamon-szigetek melletti tengeri csaták« — így folytatja Seversky szószerint — »a még fennálló kételyeket szétoszlatták a repülőgépanyahajók használhatóságát illetően. Világos, hogy általában a flotta nem kezdheti meg az offenzívát az ellenség ellen és a flottaoffenzíva korszakát leváltja a légiuralomért vívandó harc. Amíg a szövetségesek ezt a tényt tudomásul nem veszik, egyik nagy szerencsétlenség a másik után éri őket.«

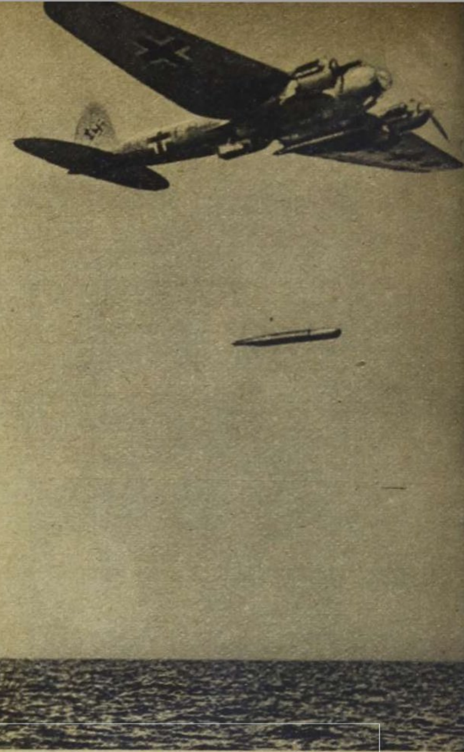
~~Még~~ emlékezetesek Roosevelt szavai, melyek szerint a háború Távol-Keleten csak a tengelyhatalmak előnyét szolgálhatja, másrészt egy amerikai-japán háború kitörésekor hetek alatt kiseprik a japán flottát a Csendes-óceánról. Meg kell tehát vizsgálnunk, hogy Japán hadbalépése mennyiben befolyásolta a két ellenséges hatalmi csoport helyzetét, mert ennek alapján támpontot kapunk a befolyásoló hadászati tényezőkre és megismerjük a japánok harceljárásának sikerfeltételeit, amelyek alapján elérték figyelemreméltó eredményeiket a keleti tengereken.

Japán harca az angolszász hatalmak ellen tulajdonképpen már a világháborút követő különböző flottakonferenciákon kezdődött. A washingtoni flottakonferencián 1922-ben az erőviszonyt Anglia, U. S. A. és Japán között 5:5:3 arányban állapították meg. Az 1930. évi londoni konferencián brit-amerikai nyomásra ezt az arányt a kisebb egységekre is kiterjesztették. De a távolkeleti politikai viszonyok kialakulásával Japán csakhamar tarthatatlanná ismerte fel a flottaerőhelyzetet és az 1936-os flottakonferenciát otthagyva, felmondta a washingtoni egyezményt. Minden béklyótól felszabadulva, Japán ekkor kezdte meg flottája nagyarányú kiépítését, melynek pontos erőviszonyairól ma senki sincs tájékozva, de a csendes-óceáni események bebizonyították, hogy fölényben van minden ellenfelével szemben.

A japán-amerikai háború kitörése előtt a szakirodalom úgy vázolta a tengeri hadászati helyzetet, hogy Japán helyzete előretolt támpontjai és a nagy távolság miatt amerikai támadással szemben igen kedvező.

Japánnak Amerika felé irányuló támadását a szakirodalom szintén kilátástalannak minősítette annál inkább, mert Japán a Csendes-Óceán keleti részében nem rendelkezik támpontokkal. A katonai szakírók Japán tengeri hadászati helyzetét — minthogy a belső vonalon van — általában igen kedvezőnek ítélték és úgy vélték, hogy annál kedvezőbb, minél közelebb játszódik le majd az előreláthatólagos harc a japán anyaszigetekhez.

Az amerikai tengerészeti szakemberek többsége azon a véleményen volt, hogy Szingapúr, Hongkong, Port Darwin angolszász támpontok mellett, amelyek Holland-Indiát is biztosítják a japán támadásnak a Hawai-szigetek ellen, mint az amerikai hadászati központ ellen, kell irányulnia. Előbb azonban Guam, Wake és Midway amerikai támpontoknak kellene elesniök. A Yokohama-Pearl Harbour távolság mellett (1600 km) ez elképzelhetetlenül veszélyes vállalkozás lenne és

Torpedóvető He. 115. támad

a Hawaii elleni támadás éppen az a tengeri hadművelet volna, amit az amerikai flotta hőn óhajtana!

Azonban a legtöbb szakíró éppen csak statisztikai adatokkal dolgozott és nem számoltak a japán flotta és légierő hagyományos szellemével. Pearl Harbourban az amerikai flotta ütőereje megtört — japán flotta-nagytámadás nélkül — Guam, Wake, Midway sorsa napok alatt elintéződött és a japánok jelenleg már az Aleuták egyes szigetein ülnek az amerikai közvélemény nem kis bosszúságára. Egyidejűleg a légi- és tengeralattjáró fegyvernem a brit keletázsiai flotta két csatahajójának elsüllyesztésével megtörte annak gerincét is és napok alatt megszerezték a légifölényt az egész hadműveleti terület fölött.

Az a régi alapelv, hogy az ellenség meglepése a nagy siker előfeltétele, japán részről mesteri alkalmazásra talált és miként már az orosz-japán háborúban történt, tudtak titkot tartani. A két tényező — Clausewitz szerint minden hadászati terv alapfeltétele — teljes sikerre vezetett.

Szingapúr, Hongkong és Port Darwin a brit hatalmi állás offenzív védelmében megfelelő pillérek lettek volna ugyan a Csendes-Óceán nyugati részében, ha ott erős flottaegységek állomásoztak volna; de nem voltak ott. Éppoly kevésbé igyekezett az amerikai csendes-óceáni flotta — amint Roosevelt behatása alatt a külpolitikai helyzet kiéleződött — arra, hogy a Csendes-Óceán nyugati részében és a Fülöp-szigeteknél olyan előnyös állást foglaljon el, amely a brit keletázsiai flottával való gyors egyesülést lehetővé tette volna. Semmi előkészület nem történt a japán támpontok meglepetésszerű megtámadására. Mindent a japán ügyefogyottságra alapoztak, hogy azután megtanácskozzák a további teendőket. Ezzel szemben Japán a belső vonal elő-

Ismét egy angol hajóval kevesebb

nyét gyorsan kihasználta és azt az abszolút tengeri és légi uralommal jól alátámasztotta.

A Japán által kiharcolt tengeri- és légi uralom tette lehetővé a Maláji-félsziget, Honkong, Szingapúr, a Fülöp- és Hollandindiai-szigetek elfoglalását, majd Burma megszállását és a kínai összeköttetés végleges megszakítását. A tengeri és légierő példás együttműködése minden brit ellenállást tarthatatlanná tett és elkerülhetetlen visszavonulásra vezetett mindenütt.

A távolkeleti hadászati helyzet magával hozta, hogy a japán haderőnek először a tengeri és azután a légi uralomra kellett törekednie. Már a hadüzenet idejében indultak támadásra japán bombázók és torpedóvetők a Hawai-szigetek közelében hajózó és készenlétben álló repülőgépanyahajókról és Pearl Harbour kikötőjében megsemmisítették az amerikai nagy egységek egész sorát.

Míg azonban Pearl Harbourban régibb 1914—1920-ban épült egységek semmisültek meg, melyeknek fedélzeti páncélja csak 75 mm körüli vastagságú volt, addig sikerült a japán repülőknek december 10-én két angol nagy csatahajót, a »Repulse«-t és »Prince of Walles«-t (32—35.000 tonna ürtartalommal) a nyílt tengeren, menet közben percek alatt elsüllyeszteni.

A háború eddigi három évében még nem sikerült repülőgépnek nehezen páncélozott nagy csatahajót elsüllyeszteni. Hogy a japán repülők ezeket a korszerű és elsüllyeszthetetlennek hirdetett csatahajókat megsemmisítették, példátlan és teljes meglepetést jelentő körülmény. Az elsüllyesztés közelebbi körülményéről szóló angol hírek igen gyérek és a japánok teljes hallgatásba burkolóznak. A »Prince of Wales« tetőpáncélja 160—180 mm körül volt, tehát legalább 2000 kg egységbomba kellett elsüllyesztéséhez.

A semleges híradások beszélnek nagyobb egységsúlyú bombák meglepetésszerű alkalmazásáról, esetleg egy új, rendkívül nagyhatású robbanótöltet felhasználásáról, az ú. n. halálegyüléseseк bevetéséről, — ahol a pilóta gépével és teljes bombarakományával ráveti magát a hajóra és vele együtt elpusztul — végül a magas-bombázók, zuhanóbombázók és torpedóvető repülőgépek alaposan besulykolt együttes harceljárásáról. Tény az, hogy ezek a japán sikerek teljesen megváltoztatták az eddigi tengeri harceljárást és bizonyos mértékig a flották alkalmazását. A japán tengerészeti repülőkben él a csuzimai flottahagyomány szelleme!

A japán légi és tengeri flotta a háború eddigi 8 hónapja alatt bebizonyította, hogy a tengelyhatalmak hadászati, harcászati és műszaki alapelveit és háborús tapasztalatait helyesen kiértékelte, jól felhasználta és ezáltal a távolkeleti hadszíntéren igen nagy sikereket ért el.

vitéz Szentnémedy Ferenc ezr.

NÓGRÁDVERŐCÉN MEGKÖTÖTTÉK AZ ELSŐ REPÜLŐ TÁVHÁZASSÁGOT

Nógrádverőce mellett van *Kismaros*, a vasútállomáson megáll a vonat, egy repülőfőhadnagy, egy alhadnagy és egy szakaszvezető szállnak le a vonatról. Szemmelláthatóan ünnepi küldetésben vannak, a szakaszvezetőnél gondosan beburkolt csomag, a főhadnagy és az alhadnagy egy-egy csokor virágot visznek nagy vigyázattal, a virág be is van bugyolálva papírba, nehogy valami baja essék. A küldöttség valóban ünnepi küldetésben jött: *az első repülő távházasságon képviseli a vőlegény repülőalakulatát, tisztikart, a tiszthelyettesi kart, legénységet egyaránt.* A küldöttség vezetője *Andrássovich* István főhadnagy, a vőlegény sokáig volt parancsnoka, az altiszti kart *vitéz Fejes* István, a tizenhétgyőzelmes világháborús veterán örökifjú alhadnagy, a legénységet pedig a vőlegény egyik jócimborája *Balogh* József szakaszvezető képviselik. A vőlegény: *Görgényi* Mihály repülőőrmester. Kint van a harctéren. Századparancsnokánál jelentkezett, jegyzőkönyvbe mondotta, hogy távházasságot kíván kötni menyasszonyával. A menyasszony: *Németh* Irén, tisztviselőnő a Gumigyárban. Iparművészeti iskolát végzett, nagyszerű divattervező. A távházasság szerelmi házasság a legjavából.

A *Magyar Szárnyak* képviseletében ketten megyünk a távházasságra, a második kiküldött *Kozák* tanár, a nagyszerű magyar repülőfotók készítője.

Németh Irén rendkívül kedves, bájos barna lány. *Görgényi* őrmester úr nagyszerűen választott.

Még az útban azt mondja *Andrássovich* főhadnagy:

— Nagyszerű fiú a vőlegény. Miskát valamennyien, tisztek, tiszthelyettesek, legénység egyformán nagyon szeretjük és becsüljük. Kifogástalan katona. Nagyszerűen repül mindenféle géptípust. A szerelméről is tudtunk, hiszen úgy élünk és éltünk, mint egy nagy család. Arról is tudtunk, hogy — összevesztek egyszer.

Fejes alhadnagy többet tud erről az »összeveszésről«:

— Miska bejön egy reggel, rettentően lóg az orra. Megkérdem tőle: Mi az, Miska, mi bajod?... Hát az — feleli — hogy összekaptunk... Na, Miska fiam, — mondom neki — *most már biztos, hogy halálosan szerelmesek vagytok egymásba és egy pár lesz belőletek...*

Kismaroson, ezen a felkapott, csendes üdülőhelyen szép úriházban laknak *Németh* Irénék. A menyasszony édesapja takarékos ember volt, szép házat építtetett, akkorát, hogy megférnek benne az üdülővendégek is.

Tágas, szép, íves terraszra lépünk, jön a menyasszony. *Andrássovich* főhadnagy összeüti a sarkát:

Távházasság a nógrádverőcei községházán. A menyasszony mögött a két násznagy: Marx Tibor és Andrássovich István főhadnagy

— Engedje meg, hogy mint Miska volt parancsnoka és násznagya átadjam ezt az egyszerű kis virágcsokrot és tiszta szívből minden jót, sok szerencsét és boldogságot kívánjak magam és bajtársaim nevében.

A menyasszony szemében két csillogó könnycsepp jelenik meg.

Fejes alhadnagy kibontja a maga csokrát, gyönyörűszép fehér szegfűk:

— Én viszont a legénység jókívánságait tolmácsolom. Miskát nagyon, de nagyon szeretjük, nagyszerű bajtárs! A jó Isten segítse mielőbb haza és éljenek igaz boldogságban!

Balogh szakaszvezető a nászajándékcsomagot nyujtja át és a legközvetlenebb bajtársak jókívánságait tolmácsolja. A menyasszony már nem küzködik könnyeivel, szabadjára engedi őket, mi se tagadjuk, hogy megnedvesedett a szemünk.

Alig beszélgetünk egy-két szót, postás jön, tábori lapot hoz *Görgényi* őrmestertől, aki voltaképpen június 30-a óta férj, hiszen akkor írta alá odakint a jegyzőkönyvet, amelyben bejelenti, hogy feleségül kívánja venni menyasszonyát, Németh Irént. A menyasszony elvörösödik örömében, háromszor-négyszer átfutja a tábori lapot.

— Jaj, Istenem, bocsánatot kérek,

Vitéz Fejes István alhadnagy átadja a menyasszonynak a bajtársak esküvői csokrát

hogy így megfeledkeztem magamról... De mégis egy lap Tőle...

Még van idő a házasságkötésig, vagy másfél óra, elbeszélgetünk a menyasszonnyal a nagy szerelem történetéről:

— Egy éve ismerkedtünk meg Miskával társaságban... Nem, én nem akartam hallani semmiféle házasságról, még fiatalnak tartottam magam. Amikor már annyira voltunk, hogy Miska házasságról kezdett beszélni, meg is mondtam neki, hogy nincs értelme a dolognak, mert én egyelőre még nem megyek férjhez.

— Hát ezen össze is vesztünk...

Fejes alhadnagy hamiskásan közbeszól:

— Tudom, mi tartottuk a lelket Miskában. Én, az öreg világosítottam fel arról, hogy a veszekedés jelenti a legbiztosabbat, azt, hogy rövidesen megesküdnek. Persze, nem hitt nekem, de a végén belátta, hogy az öregnek van igaza...

Jót nevettünk, amint a menyasszony helyesel:

— Igen, van benne valami, hogy az összeveszés után kezdődött az igazi szerelem.

— Meg van elégedve Miskával?

— Nagyon. Ha ilyen marad, mint amilyennek eddig mutatta magát, bizonyosan nagyon boldogok leszünk.

Jön a menyasszony násznagya: *Marx* Tibor, a *Marx* és *Mérei* finommechanikai gyár igazgatója. Lebilincselően kedves modorú úr. Évek óta Némethéknél nyaral fiatal feleségével, csöppnyi Gyurka fiával együtt. Természetes, hogy ő a másik násznagy:

— Kedves kötelességem a násznagyság, hiszen repülőházasságról van szó. A vőlegény sűrűn nézi repülés közben műszereinket.

Egyszerű, de rendkívül ízléses fehér ruhát ölt a házasságkötésre a menyasszony ízléses angorakeppel. Fehér szegfű a hajában, a menyasszonyi csokor a kezében. Autóba ülünk és berobogunk a nógrádverőcei községházára.

Nagy ünnepélyességgel fogadnak bennünket. A néhányfőnyi nászmenet előtt minden ajtó kitárul. *Juhász* Mihály községi főjegyző végzi a házasságkötési aktust, magyar ünneplőt visel.

— Méltóztassanak helyet foglalni! — mondja.

Elől a menyasszony ül. Nagyon meghatódott.

Mögötte a két násznagy: *Andrássovich* főhadnagy és *Marx* Tibor.

Furcsa a vőlegénynélküli esküvő. *Németh* Irén könnyeivel bírkózik, lehajtja a fejét és rendezgeti a menyasszonyi csokor virágjait, amíg a főjegyző a hivatalos iratokat felolvassa. Elmondja a főjegyző, hogy a vőlegény: *Görgényi* Mihály őrmester június 30-án megjelent parancsnoka: *Lőwe* Ernő százados előtt a tábori posta 245/59 számon, és jegyzőkönyvileg kijelentette, hogy *Németh* Irént elveszi feleségül, házasságot kíván vele kötni.

— Felkérem a jelenlévő Németh Irén menyasszonyt, jelentse ki, hogy ő is hajlandó-e házasságra lépni Görgényi Mihállyal?

— *Igen* — mondta halkan a menyasszony.

Szívenüti az embert ez az egyszerű hivatali aktus. Az igen-ben benne van minden magyar katonamenyasszony vágyakozása a boldog családi élet után.

— *Ezzel Önöket házastársaknak nyilvánítom!* — mondja a főjegyző.

Elsőnek gratulál:

— Engedje meg, hogy első legyek, aki tiszta szívből gratuláljak. Őszintén kívánom, hogy a jó Isten mielőbb vezérelje haza kedves katonaférjét!

Németh néni az anyaság büszke könnyeit önti, másodiknak gratulál. Leány, anya megölelik egymást, mi pedig kézcsókkal köszöntjük az újdonsült repülőmenyecskét. A főjegyző közben kiállítja, aláírja, lepecsételi a házasságkötésről szóló igazolást és átadja a másfélperces asszonykának.

Ezzel véget is ért a távesküvő. Az egyházi házasságkötésre akkor kerül a sor, ha a vőlegény hazajön. A néhányfőnyi nászmenetet kíváncsi érdeklődők várják a községháza kapujában.

— Leventekivonulásos, zenés esküvőt terveztünk — mondja az egyik községi tisztviselő, — hiszen ez az első távházasság a vármegyében, de a kormányzóhelyettes úr hősi halála fölötti nagy nemzeti gyászban lemondtunk a külsőségekről.

— Menjünk el — mondja az újdonsült Görgényiné — a Migazzi-kastély kápolnájába egy Miatyánkra.

Felmegyünk a parányi kápolnába, imádkozunk az új párért, *Görgényi* őrmester úr mielőbbi hazatéréséért. Az új asszony a főhadnagy-násznagy csokrát imádkozás után felteszi az oltárra.

Visszamegyünk a távlakodalmas házhoz, ahol magyar vendégszeretettel láttak el bennünket. Az első pohár bort fenékig ürítettük a távollévő fiatal férj egészségére.

— Főhadnagy úr, ne haragudjék, de a csokrát az oltárra tettem... — mondja a fiatalasszony.

Igy szép, díszítse hervadásig Isten oltárát.

A zsebembe nyulok, kiveszem a tárcám. Elcsentem a csokorból két virágot.

— Tessék, — mondom — Görgényinének — préselje le, tegye el emlékbe...

Beviszi, lepréseli. Most az ő egészségére, kettejük boldogságára koccintunk. *Németh* néni a lakodalmi főzéstől kipirulva mondja:

— A jó Isten mielőbb hozzon össze valamennyiünket újból az egyházi házasságkötésen, amin már itt lesz *Miska* is...

Ott leszünk!

Raczkó Lajos

Kétszázezer látogató volt a Repülőkiállításon

Kétszázezer látogató nézte végig a Háborús Vásáron a Repülőkiállítást, ehhez mérhető nagyszabású repülőpropaganda még nem volt a nemzetközi vásárok történetében.

A Repülő Alap, az Aeró Szövetség, a Légügyi Főcsoport, a sportrepülő egyesületek és a Repülő Sajtóvállalat lelkes munkája és teremtőkészsége varázsolta elő a repülőkiállítást, amelyben mindent megtalált a kíváncsi néző, ami a magyar repülésből ma érdekli.

Voltak órák, félnapok, amikor végeláthatatlanul hömpölygött a nép, a pénztárban váltott cserkészfiúk nem győzték ketten adni a húszfilléres belépőjegyeket.

Legnagyobb tömeg mindig a Repülő Alap és az Aeró Szövetség nagy kiállítási helyisége előtt tolongott, ahol az egyik legérdekesebb látnivaló az egymásmelletti üléses *Nebuló* első példánya volt. A gép olyan nagy érdeklődést keltett repülőkörökben, hogy külön kalauz kellett a bemutatáshoz.

A MSE egyik vezetőségi tagja a harmadik napon berekedve mondotta:

— *Már nem győzzük hanggal!* Úgy képzeltük, hogy az érdeklődőknek állandóan magyarázunk, de a folytonos magyarázást abba kell hagyni. Most már csak a külön érdeklődőket világosítjuk fel.

A kiállítás körközepén az egyik legérdekesebb néznivaló, *Zsélyi* Aladár 1910-es »őskorbeli« gépe volt. A mai gépekhez szokott szemeknek furcsa és hihetetlen volt ez a kis törékeny alkotmány. Egyszerű kerékpárkerekek a futói, vékony drótok a merevítők és a vágott, kurta szárnyon még csűrőkormányok sincsenek. A múzeális érdekességeknek kijáró tisztelettel nézték a világháborús öreg Lloyd felderítőt is.

Rengeteg repülőlátnivaló volt: *M. 22., Levente II., Arado, Heinkel 70-es, Rubik Kevélye,* egy féligkész *Káplár, Cimbora, Tücsök, Bücker Jungmann, Sólyom, CR. 42-es.*

A *Cserkészrepülők* gépépítő műhelyének egyik részlege állandóan kint dolgozott a Vásárban, mindig nagy tömeg nézte munkájukat, hogyan készül a repülőgépszárnyak bordázata.

Amikor megérkezett a *Kormányzóhelyettes Úr* hősi halálának megdöbbentő híre, a Repülőgépkiállítás legjobban látogatott gépe a Héjja volt.

Egymásnak adták a szót:

— *Ilyen vadászgéppel repült a Főméltóságú Úr is...*

A *Repülő Sajtóvállalat* pavillonja előtt is nagy volt a néphullámzás. Igen nagy sikert arattak a *»Repülő Ember«*-könyvsorozat eddig megjelent példányai. Legtöbben *Tomor* László százados lélegzetállítóan izgalmas hadinaplóját vásárolták, a *»Harcok az orosz égen«* című munkát.

Az ország minden részéből szakadatlanul tartott a népvándorlás a Repülőkiállításhoz. Nyolcvanezer kíváncsi látogató minden részletében megismerhette a magyar repülést. Nagy keletje volt a *Magyar Szárnyaknak* is, a magyar repülés lapja nélkül igen kevés látogató ment el a Repülőgépkiállításból.

A Repülő Sajtóvállalat pavillonja

A repülőkiállítás bejárata

CR. 42-es vadász

Acélsas

Vad hördüléssel feldörög a motor,
jajongva süvölt a szárny alatt a szél,
ajkamon dac, szívemben vágy
és az acélsas útrakél.

Tépett felleget hajszol a vihar,
a végzet torka keserűen lehel,
már nem érzek vágyat, az arcom sem ég,
itt csatadalt a halál énekel.

Villám hasít a vaksötét éjbe,
válaszul a géppuska felel,
keményen szorítom ajkam össze,
mikor a halál arcomba lehel.

Halk sóhajt hallok, — a bajtársam szavát,
de ő már nem hall engemet,
előbb még kacagó, pajkos szeméből,
hideg fénnyel a halál rámnevet.

Meredten nézem a megfagyott mosolyt,
és mint lángolva zuhan egy gép,
utolsó útjára még magával ragad
— arcomra kiül a hideg veríték...

Hajnali napfény első sugarával
az acélsas már újra lendül,
dübörgő motor a végtelen űrhöz,
kacagó gúnyos hahotával csendül.

MAJOR MIHÁLY
Tábori posta 245/06. 1942

JÓ REPÜLÉST!

Bajtárs, mégegyszer nyujtsd erős kezed,
Várnak Rád ott fent, sűrű fellegek,
Vár Rád a kék ég, tűző napsugár,
Nyílik előtted végtelen határ.

Bajtárs, ha szállasz zúgó harcra majd
És géped állja a véres vihart,
Itt lent a földön egy kis pont leszek,
Mégis a lelkem ott repül Veled.

Bajtárs, térj hát majd győztesen haza,
Vagy bátran ess el, első a Haza !
Szerencsésen járj harcot, bevetést,
Bajtársam, kívánok jó repülést !

(Valahol Oroszországban, 1942 június 25-én)

HERCZEGH LAJOS
honvéd
Tábori posta 245/06

KÖNYVISMERTETÉS

Vitéz Hefty: A HETEDIK HELY

A ponyvairodalom leküzdését célzó igyekezet nyilvánul meg az Országos Levente Parancsnokság által kiadott »Szebb Jövőt« című leventelap Kiskönyvei megjelenésében is. Ez az olcsó füzetsorozat annak az irodalmi pályázatnak eredménye, amelyet a LOK az elmult évben levente regények megírása céljából írt ki. A pályázatra kereken 100 munka érkezett be, amelyek közül sok jól sikerült kis regény, köztük néhány repülési tárgyú is akadt. Ezek sorában találjuk lapunk belső munkatársának, vitéz Hefty Frigyesnek »A hetedik hely« című, a világháborúból merített tárgyú regényét is, amely iskolapéldája annak, miként kell és lehet is olyan olvasnivalót adni a magyar ifjúság kezébe, amely teljes mértékben leköti érdeklődését s alkalmas arra, hogy a fiatalság fogékony szellemét az undorító gengszterromantikát dicsőítő idegen lelkiség helyett, egy szebb és becsületesebb gondolatvilág felé irányítsa. (Kár, hogy a zavaros illusztrációk a helyes elképzelést erősen lerontják.)

Nem hagyhatjuk azonban szó nélkül, hogy a kis füzetek terjesztése körül hibák vannak. A füzetek a nagyközönség számára szinte hozzáférhetetlenek. Olyan körülményes eljárással, mint amivel a »Szebb Jövőt« füzeteket lehet beszerezni, csak testületek boldogulhatnak. A »kultúrponyvát« ugyanott kell megtalálni, ahol a régit kiküszöbölték. Tehát trafikokban, ujságárusoknál egyaránt. Ezen a téren is van még tennivalónk.

Császár Géza: ACÉLSZÁRNYAK

Tizenhárom év előtt, 1929 nyarán a szerb megszállás alól szabadult Pécs szabadságának határtalan lelkesedésében az újjászervezés alatt álló magyar repülés ügyének szolgálatára az ország nagy városai közül elsőnek három gép saját erőből való beszerzését és egy iskola felállítását határozta el. A mozgalom kezdeményezője és lelke *Császár Géza* hirlapíró, a »*Dunántúl*« hasábjain kezdte meg azt a gyüjtést, amely végeredményben három Udet-gép, a »Baranya«, »Pécs« és a »Bárd Miklós« megépítését eredményezte. Ennek a kezdeti időkben úttörőmozgalomnak történetét találjuk megörökítve az »Acélszárnyak« ban. Az író saját munkája méltatásában mutatott tárgyilagossága és szerénysége külön elismerést érdemel. A szép fényképekkel tarkított füzet a szerzőnél Pécsett kapható.

Felelős szerkesztő és kiadó:

JÁNOSY ISTVÁN

FŐSZERKESZTŐ

MAGYAR SZÁRNYAK

megjelenik havonta kétszer

minden 1-én és 15-én. Előfizetési ára egy évre 12 pengő, vállalatoknak, jogi személyeknek évi 40 pengő. Egyes szám ára 50 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Király-u. 93. sz. Telefon: 222—422. Postatakarékpénztári csekkszámla: 29.830.

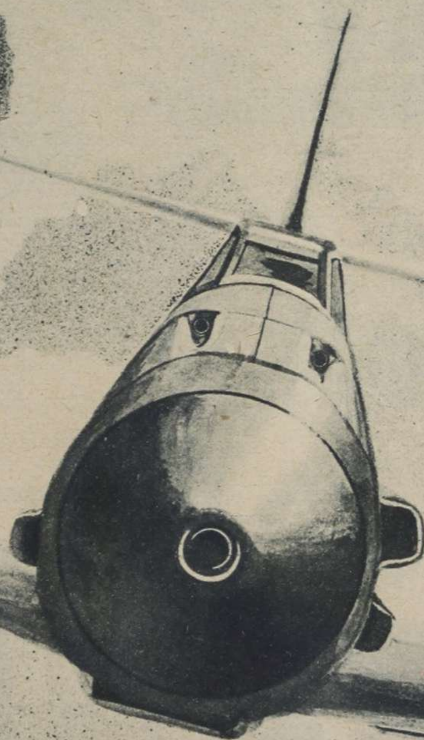

Kéziratokat és fényképeket nem őrzünk meg és nem adunk vissza. Levelekre csak beküldött levélbélyeg ellenében válaszolunk.

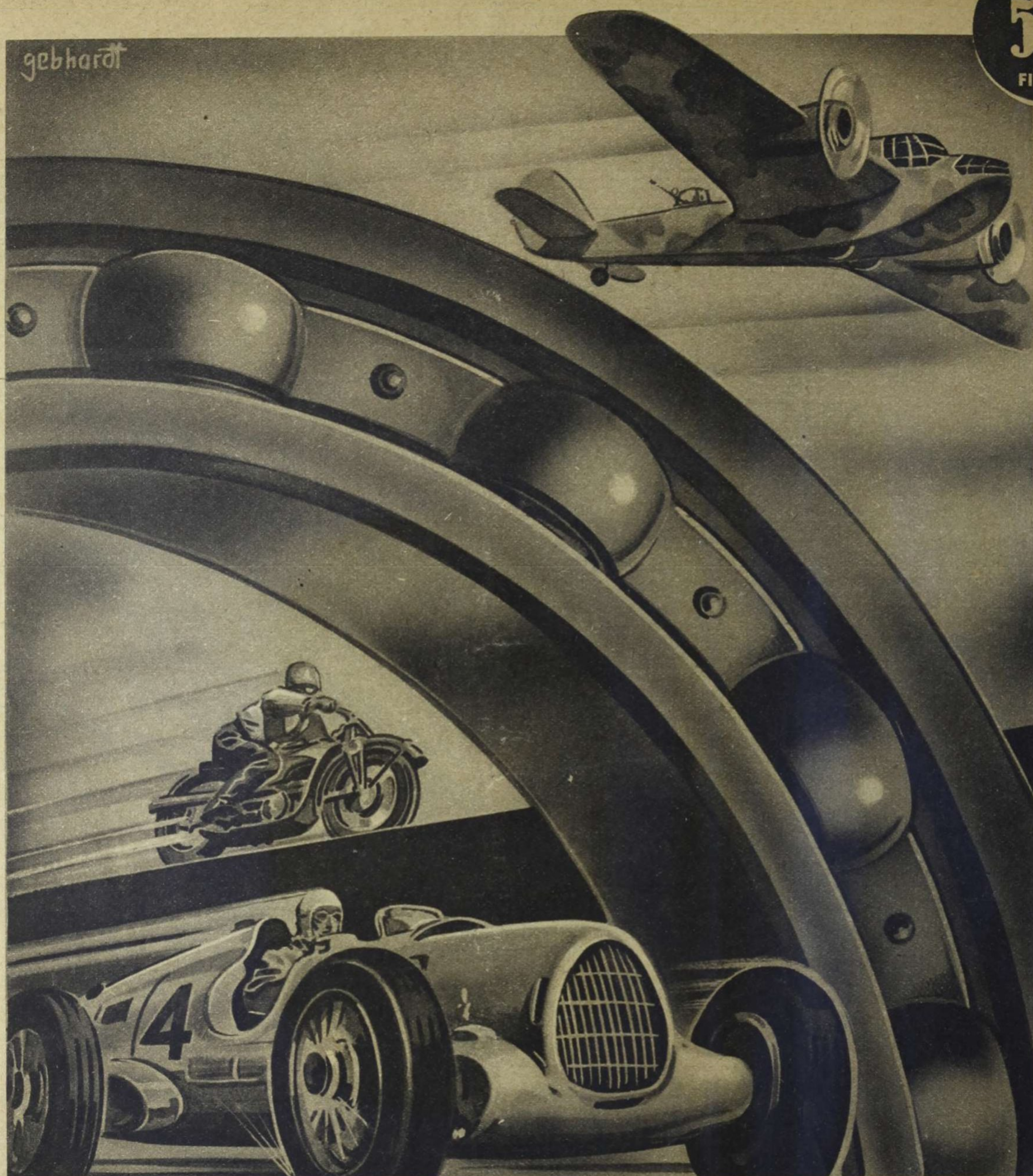
Kérjük

i. t. előfizetőinket, hogy ***lejárt előfizetéseiket megújítani szíveskedjenek!***

KRAMER
MESSERSCHMITT A.G. AUGSBURG

[illegible] — Athenaeum irodalmi és nyomdai rt. nyomása Felelős: Kárpáti Antal igazgató

gebhardt
ÁRA
50
FILLÉR